Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
Office of the Comptroller and Auditor General

Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

1923–2023

Buíochas

Is éard atá sa leabhrán seo ná torthaí an obair chomhpháirtíochta arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, Acadamh Ríoga na hÉireann, An Foras Riaracháin agus Cartlann Náisiúnta na hÉireann.

An Dr Marie Léoutre a scríobh é agus a rinne an taighde ina leith.

Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
Office of the Comptroller and Auditor General

Acadamh Ríoga na hÉireann
Royal Irish Academy

An Chartlann Náisiúnta
National Archives

IPA
AN FORAS RIARACHÁIN
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION

Buíochas le:

Sarah Blair(IPA)
John Buckley
Gerry Butler (IPA)
Michael Clarke
Gerard Coady (OARC&C)
Melissa Collins (CN)
William Derham (OOP)
Colette Drinan (OARC&C)
An Dr Charles Dillon (ARÉ)
Mary Feehan (Mercier Press)
Sarah Gearty (ARÉ)
An Dr John Gibney (ARÉ)
Peter Goode (CN)
Carolyn Gormley (IPA)
Nigel Johnston (CN)
An Dr Michael Kennedy (ARÉ)
Ciara Kerrigan (LNÉ)
An Dr Muiris MacCarthaigh (OBB)
An Dr Martin Maguire
Mary Mackey (CN)
Seamus McCarthy (OARC&C)
Orlaith McBride (CN)
Elizabeth McEvoy (CN)
Paula O'Connor (OARC&C)
An Dr Kate O'Malley (ARÉ)
Cian O'Sullivan (Rolling News)
An Dr Siobhán O'Sullivan (ARÉ)
An Dr Miriam Nyhan Grey (ARÉ)
John Purcell
Zoë Reid (CN)
Emer Ryan (IPA)
Seán Walsh (Lensmen photographic archives)

Réamhrá 5

Brollach 6

Téama

01 Tús: George McGrath 9

02 An Soláthar Foirne san Oifig 14

03 Suímh agus Brandáil Thar na 100 Bliain 19

04 Cás-Staidéar: Arm an Chogaidh Cathartha a Iniúchadh agus an Stát a Chobhsú 22

05 Fís Eachtrach-Bhreathnaitheach 26

06 An Neamhspleáchas a Chinntiú agus an Cur Isteach a Chosc 31

07 An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an um Chuntais Phoiblí Coiste 35

08 Nuachóiriú 38

09 Cás-Staidéar: Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an Imscrúdú um DIRT 42

10 Idirghabháil Stáit: GNBS agus na Bainc a Chobhsú 44

11 ‘Rian an Iniúchta’: Taifid Stairiúla an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste 46

Conclúid 51

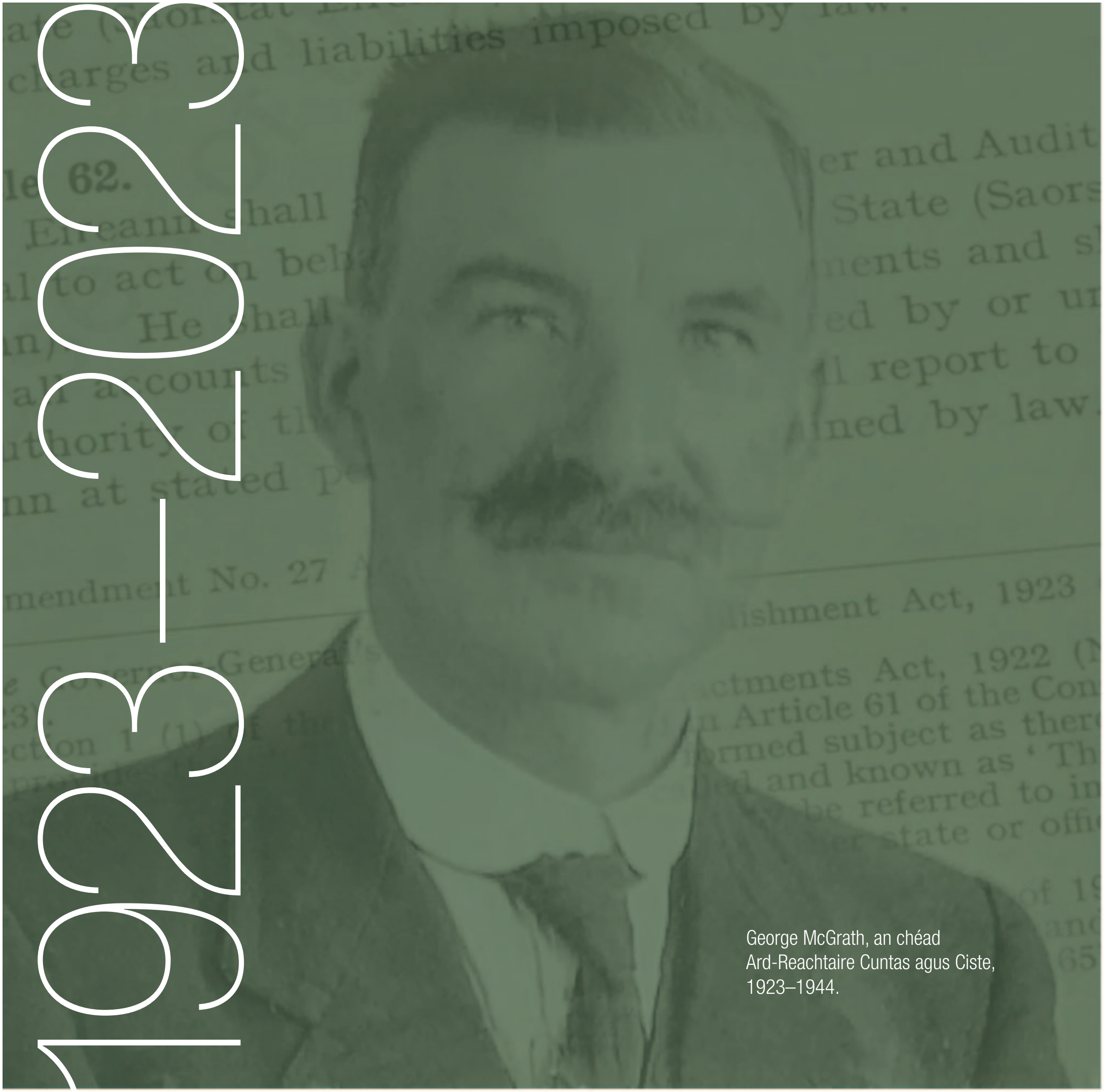

George McGrath, an chéad Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, 1923–1944.

Réamhrá

Tá áthas orm, mar shealbhóir reatha ról an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, an foilseachán seo a chur i láthair, is foilseachán ina mbreathnaítear siar ar stair ról Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ó bunaíodh í céad bliain ó shin.

Sa taighde a rinne an Dr Marie Léoutre, léirítear conas a d'fhreagair an Oifig do na dúshláin éagsúla a bhí os a comhair i rith na tréimhse sin. Áirítear leis sin: bunú na feidhme iniúchta maidir le cuntais an Airm Náisiúnta agus maoirseacht éifeachtach na Dála i ndiaidh an Chogaidh Chathartha; frithsheasmhacht roimh bhagairtí ar neamhspleáchas an róil sna 1960í; imscrúduithe casta ar nós an imscrúdú um DIRT sna 1990idí; agus, le déanaí, cuidiú le, agus ag tacú le, maoirseacht pharlaiminteach ar na freagairtí a tugadh chun aghaidh a thabhairt ar ghéarchéim baincéireachta 2008.

Aithníodh sa taighde freisin na tionscnaimh nuachóirithe shuntasacha maidir leis an soláthar foirne agus próisis a rinneadh chun a chinntiú, oiread agus is féidir, go n-aithnítear an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus go bhfuil muinín ann go bhfuil a thuairisciú oibiachtúil agus iontaofa, agus go dtugann sé dúshlán do chomhlachtaí poiblí seirbhísí níos fearr a sholáthar.

Ba mhaith liom buíochas ar leith a ghabháil leis an Dr Léoutre as a tiomantas don tionscadal seo, agus as croílár ár dturas mar chomhlacht atá tiomanta don tseirbhís ar son an Stáit a léiriú ann. Bhí a dúthracht chun tochailt d'fhonn faisnéis a aimsiú, agus a díograis chun a torthaí a chur in iúl mar údar spreagtha dúinn go léir.

Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt freisin do chomhaltaí an Bhoird Chomhairligh a rinne maoirseacht ar an tionscadal taighde, agus buíochas a ghabháil leo — Colette Drinan, Rúnaí agus Stiúrthóir Iniúchta na hOifige, a bhí ina cathaoirleach ar an mBord Comhairleach; John Purcell, Iar-Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (1994–2008); Zoë Reid, Coimeádaí, Seirbhís Phoiblí agus Bailiúcháin, An Chartlann Náisiúnta; an Dr Michael Kennedy, Acadamh Ríoga na hÉireann; agus Paula O'Connor (rúnaí don Bhord). Buíochas freisin le John Buckley, Iar-Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (2008–2012), agus le baill teaghlaigh iar-shealbhóirí oifige as a gcúnamh leis an tionscadal.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin lenár gcomhpháirtithe sa tionscadal seo as a dtacaíocht agus an spreagadh a thug siad dúinn — Acadamh Ríoga na hÉireann; an Chartlann Náisiúnta; agus an Foras Riaracháin.

Le comóradh céad bliain na hOifige, tugtar deis thráthúil domsa mo bhuíochas a chur in iúl do mo chomhghleacaithe – iadsan a bhí agam roimhe seo agus iadsan atá agam faoi láthair araon – ar mar gheall ar an obair a dhéanann siad is féidir leis an Oifig a misean a chomhlíonadh. Táimid fós tiomanta don acmhainn againn mar chomhlacht um iniúchóireacht phoiblí a fhorbairt, ag baint úsáid as an teicneolaíocht is fearr atá ar fáil, ionas go leanfaimid ag tacú le cuntasacht éifeachtach phoiblí agus maoirseacht an Oireachtais ar chomhlachtaí poiblí tríd an tuairisciú fianaise-bhunaithe neamhspleách.

Seamus McCarthy, Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceapachán Seamus McCarthy mar Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste arna dhéanamh ag an Uachtarán Michael D Higgins, in Áras an Uachtaráin.

Brollach

> **Maidir leis an staid atá ag an Ard-Iniúchóir, tá cumhacht agus neamhspleáchas ar leith aige i ndáil le gach Roinn eile den Stát, … is ionann é, tríd is tríd, agus seiceáil éifeachtach maidir le caiteachas neamhdhleathach.**
>
> Thomas Johnson, TD, ceannaire Pháirtí an Lucht Oibre, ina fhreasúra, 5 Eanáir 1923

Is crann taca den daonlathas feidhmiúil, trédhearcach é an t-airgeadas poiblí a iniúchadh. Is caomhnóirí iad Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste na hÉireann (ARC&C) agus an Oifig a thacaíonn leis an ról a bhíonn ag breathnóireacht ar bhainistiú ceart an airgeadais phoiblí.

Is é misean Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste an oiread luach agus is féidir a chur leis an tseirbhís phoiblí in Éirinn trí sheirbhísí iniúchóireachta ar ardchaighdeán a sholáthar, seirbhísí atá dírithe ar úsáid airgid agus acmhainní poiblí a fheabhsú, agus cuntasacht phoiblí a neartú.

Is oifig bhunreachtúil í ról Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste na hÉireann ó cruthaíodh an Stát sa bhliain 1922. Rinneadh an tiomantas a thug bunaitheoirí an Stáit don Oifig i 1937 a athnuachan nuair a glacadh le Bunreacht na hÉireann, in airteagal 33 de. Agus í mar oifig lárnach den stát, tá fás

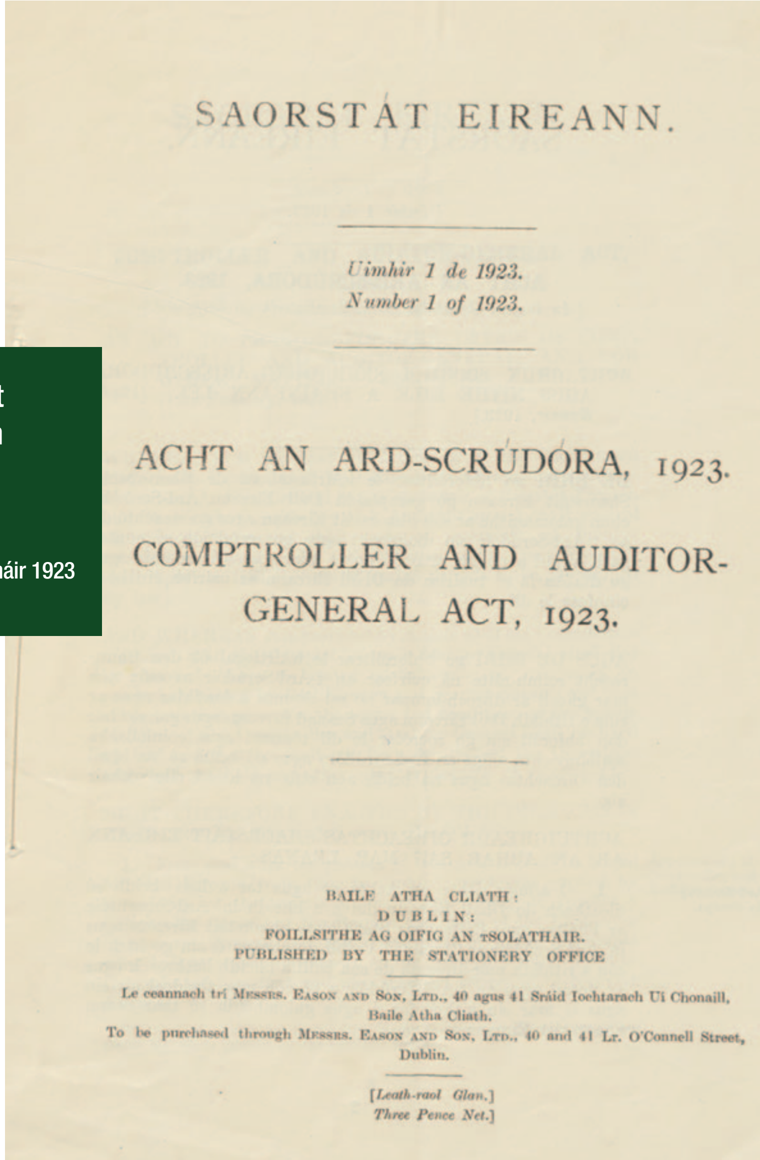
SAORSTÁT EIREANN.

Uimhir 1 de 1923.
Number 1 of 1923.

ACHT AN ARD-SCRÚDÓRA, 1923.

COMPTROLLER AND AUDITOR-GENERAL ACT, 1923.

BAILE ATHA CLIATH:
DUBLIN:
FOILLSITHE AG OIFIG AN tSOLATHAIR.
PUBLISHED BY THE STATIONERY OFFICE

Le ceannach trí Messrs. Eason and Son, Ltd., 40 agus 41 Sráid Iochtarach Uí Chonaill, Baile Atha Cliath.
To be purchased through Messrs. Eason and Son, Ltd., 40 and 41 Lr. O'Connell Street, Dublin.

[Leath-raol Glan.]
Three Pence Net.]

An tAcht ag bunú an róil do ritheadh an 12 Eanáir, 1923.
(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S1931)

tagtha ar a sainchúram agus a ról le céad bliain anuas, go háirithe le hAcht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Tá an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste, arb é Uachtarán na hÉireann a dhéanann é a cheapadh, iar ainmniúchán Dháil Éireann, freagrach as scaoileadh cistí as an Státchiste le haghaidh seirbhísí poiblí, arna fhaomhadh ag Dáil Éireann, a rialú agus as cuntais phoiblí a iniúchadh. Mar chuid den ról cuimsítear imscrúdú neamhspleách a thabhairt ar bhainistiú agus úsáid acmhainní poiblí agus torthaí na hoibre a thuairisciú do Dháil Éireann. Féadfaidh an Coiste um Chuntais Phoiblí, arb é an raison d'être leis na tuarascálacha seo a imscrúdú, ansin iarraidh ar bhainisteoirí sinsearacha na gcomhlachtaí poiblí lena mbaineann míniú a thabhairt i leith na gcuntas. Ar an mbealach seo, tacaíonn an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste le próiseas rialaithe agus cuntasachta na parlaiminte.

Tá deichniúr Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ceaptha ó ritheadh Acht 1923.

George McGrath	1923–1944
John Maher	1944–1949
William Eugene Wann	1949–1953
Liam Ó Cadhla (William Kiely)	1953–1964
Eugene Francis (Frank) Suttle	1964–1973
Seán MacGearailt	1973–1981
Patrick Lauri McDonnell	1981–1994
John Purcell	1994–2008
John Buckley	2008–2012
Seamus McCarthy	2012 go dtí an lá atá inniu ann

Sa leabhrán seo, breathnaítear ar stair Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste le céad bliain anuas. Díríonn sé ar aon phríomhthéama déag agus cás-staidéir chun stair agus feidhmiú na hOifige a mhíniú. Ag an tosach, leagtar béim ar bhunús na hOifige agus leagtar amach eolas faoin gcéad sealbhóir oifige, George McGrath, chomh maith le cuid dá fhoireann, a chinntigh go raibh bonn láidir ag an Oifig lena forbairt.

Ansin pléitear éabhlóid na foirne sa leabhrán, agus conas a léirítear leis sin an t-ualach oibre san Oifig atá ag dul i méid ar aon dul leis an bhfás atá tagtha ar mhéid an Stáit. I dTéama 3 déantar scrúdú ar na leaganacha éagsúla den Oifig a bhí ann thar an tréimhse chéad bliana — na teidil éagsúla a bhí uirthi i nGaeilge agus a dtábhacht ag tráth ina rabhthas ag tabhairt faoi náisiúin á tógáil, agus na láithreacha éagsúla sa phríomhchathair ina raibh a ceanncheathrú lonnaithe.

Ansin, le cás-staidéar léirítear conas a chabhraigh an Oifig le cobhsaíocht a thabhairt do Shaorstát Éireann i ndiaidh an Chogaidh Chathartha mar gheall ar an iniúchadh a rinneadh ar chuntais an Airm Náisiúnta. Léiríonn sé sin an Oifig ag dul i mbun gnímh le linn a luathbhlianta.

Leis an cúigiú téama déantar iniúchadh ar an gcaoi, ó 1922 i leith, ar choinnigh an Oifig fís eachtrach-bhreathnaitheach, agus conas a bhí sí ar thús cadhnaíochta agus ina spreagthóir athraithe agus í ag féachaint amach i dtreo na hEorpa agus níos faide i gcéin. Déantar scrúdú ann freisin ar réimsí ina raibh athruithe mall le teacht.

Thar aon rud eile, is oifig neamhspleách an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste. I dTéama 6, insítear scéal faoi iarracht chun an bonn a bhaint de neamhspleáchas gníomhaíochta an róil. Pléitear an dlúthchaidreamh atá ag an Oifig leis an gCoiste um Chuntais Phoiblí freisin i dTéama 7.

Tá Téama 8 dírithe ar nuachóiriú iomlán na hOifige agus ar leathnú a sainchúraim trí Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Tá cás-staidéar ar an imscrúdú um DIRT arna sheoladh i 1998 ina nochtar an pháirt lárnach a bhí ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus a fhoireann chun béim a chur ar imghabháil cánach arna éascú ag an earnáil bhaincéireachta, agus chun tacú leis an bhfiosrúchán domhain a rinne an Dáil ina leith.

Sa chás-staidéar deiridh leagtar béim ar an ról ríthábhachtach a bhí ag an Oifig chun cuidiú le hairgeadas an stáit a chobhsú tar éis na géarchéime baincéireachta in 2008 agus chun tacú leis an maoirseacht pharlaiminteach ar an nGníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS).

Is é an téama deiridh ná mionscrúdú ar na bailiúcháin shaibhre atá ann de thaifid stairiúla faoi ról Ard-Iniúchóra na hÉireann atá ar fáil don staraí, chomh maith leis na hiarrachtaí, nár éirigh leo sa deireadh, a rinneadh sa naoú haois déag lena gcaomhnú a chinntiú do na glúine atá le teacht.

Sa chéad tréimhse céad bliain d’Éirinn mar thír neamhspleách, chonacthas bagairtí ar an Stát, ar a cheannasacht agus ar an daonlathas ann. Bhíothas in ann aghaidh a thabhairt ar na bagairtí sin, agus iad a shárú. Cuid ríthábhachtach d’éabhlóid agus d’fhás na tíre in Éirinn ab ea slándáil agus ionracas an airgeadais phoiblí a chosaint agus ceartas an chaiteachais stáit a chinntiú tríd an iniúchadh neamhspleách agus an maoirseacht neamh-spleách, agus leanfar leis a bheith amhlaidh sna céadta bliain amach romhainn.

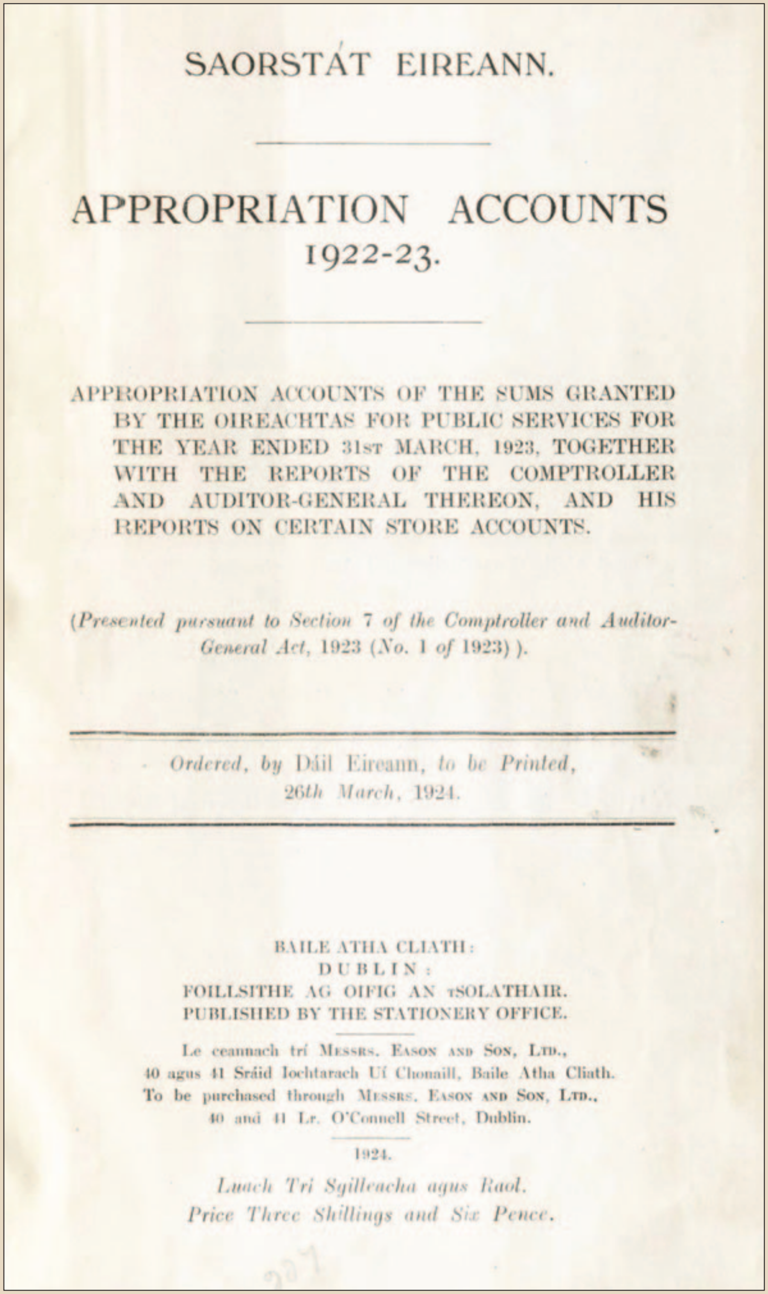
SAORSTÁT EIREANN.

APPROPRIATION ACCOUNTS
1922-23.

APPROPRIATION ACCOUNTS OF THE SUMS GRANTED BY THE OIREACHTAS FOR PUBLIC SERVICES FOR THE YEAR ENDED 31st MARCH, 1923, TOGETHER WITH THE REPORTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR-GENERAL THEREON, AND HIS REPORTS ON CERTAIN STORE ACCOUNTS.

(Presented pursuant to Section 7 of the Comptroller and Auditor-General Act, 1923 (No. 1 of 1923)).

Ordered, by Dáil Eireann, *to be Printed, 26th March, 1924.*

BAILE ATHA CLIATH:
DUBLIN:
FOILLSITHE AG OIFIG AN tSOLATHAIR.
PUBLISHED BY THE STATIONERY OFFICE.

Le ceannach trí Messrs. Eason and Son, Ltd.,
40 agus 41 Sráid Iochtarach Uí Chonaill, Baile Atha Cliath.
To be purchased through Messrs. Eason and Son, Ltd.,
40 and 41 Lr. O'Connell Street, Dublin.

1924.

Luach Trí Syilleacha agus Raol.
Price Three Shillings and Six Pence.

An Chéad Tuarascáil agus na Cuntais Leithreasa iniúchta le George McGrath, 1924. *(Bailiúchán an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

TÉAMA 01

Tús:
George McGrath

Ba é George McGrath an chéad Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste in Éirinn le linn den tír a bheith neamhspleách. Bhí an post aige ón 12 Eanáir 1923 go dtí an 17 Aibreán 1944.

Rugadh McGrath ag 11 Bánta an Spidéil, Baile Átha Cliath, sa bhliain 1875, agus cuireadh oideachas air i Scoil na mBráithre Críostaí ar Shráid Phroinsias, in aice láimhe leis, agus is ann a mhúin sé an Ghaeilge ina dhiaidh sin. Faoi 1911, bhí sé ina chuntasóir agus bhí sé ag obair don ghnólacht Craig, Gardner and Co. ar Shráid an Dáma i mBaile Átha Cliath. Bhí sé bródúil as a bheith ar an gcéad chuntasóir Caitliceach a bhí fostaithe ag Craig, Gardner agus Co. Bhí a dheartháir, Joseph (Joe), a d'oibrigh sa ghnólacht freisin, ina Aire Tionscail agus Tráchtála níos déanaí sna 1920idí. Bhí cáil mhór ar Joe i dtionscal na gcapall rása freisin agus bhí sé ar bhunaitheoirí Scuabgheall Ospidéil na hÉireann.

Comhghleacaí eile ag Craig, Gardner agus Co. ab ea Mícheál Ó Coileáin, a d'ainmnigh George McGrath mar Ard-Chuntasóir na chéad Dáil Éireann i 1919. Sa cháil sin, mar an tArd-Chuntasóir, cuireadh McGrath go Washington DC i mí na Samhna 1922 le foghlaim faoi chúrsaí airgeadais an stáit, agus suim mhór airgead, £500, mar a bhí sé ag an am sin, deonaithe leis le haghaidh taistil.

Ar 12 Eanáir 1923, ceapadh McGrath ina chéad Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ar Shaorstát Éireann. Tharla sé seo in ainneoin roinnt agóid ina choinne sin i nDáil Éireann a rinne cheannaire Pháirtí an Lucht Oibre Thomas Johnson mar gheall ar ghaol McGrath leis an aire.

Is éard a bhí i gceist le cúram George McGrath tar éis 1923 ná bunsraith dhaingean iniúchta a bhunú do Shaorstát Éireann, agus a chinntiú go mbeadh an stát nua inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de réir an buiséad measartha íseal a bhí i gceist. D'éirigh leis san iarracht seo den chuid is mó.

Ghlac McGrath go han-dáiríre lena ról, agus é chomh coinsiasach sin gur iarraidh sé ciúnas ina theach féin sa tseachtain roimh dó freastal ar chruinniú den Choiste um Chuntais Phoiblí.

I measc na mball foirne san Oifig a thug tacaíocht do McGrath sna blianta tosaigh sin bhí seanfhear a ghlac páirt sa troid ar son na saoirse, agus duine de na chéad mhná a tháinig isteach san Oifig, Alice Lyons. Ba chlóscríobhaí pearsanta le Mícheál Ó Coileáin sa Roinn Airgeadais í Lyons agus d'fhóin sí leis an toscaireacht thar ceann na hÉireann i Londain le linn na hidirbheartaíochta i ndáil leis an gConradh i 1921 freisin. Gan dabht, ba mhó an luach í mar gheall ar an taithí fhairsing ar phoist iontaofa a bheith aici do na polaiteoirí is sinsearaí. Fostaí eile ba ea Kathleen Galvin a raibh a taithí agus eolas institiúideach thar a bheith luachmhar dá comhghleacaithe toisc gur fhóin sí faoi cheathrar Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Chuaigh sí isteach san Oifig mar Chléireach Sealadach ar ghrád III in Aibreán 1923 agus d'fhóin sí go dtí gur scoir sí in Aibreán 1955 mar Chléireach Iniúchóireachta.

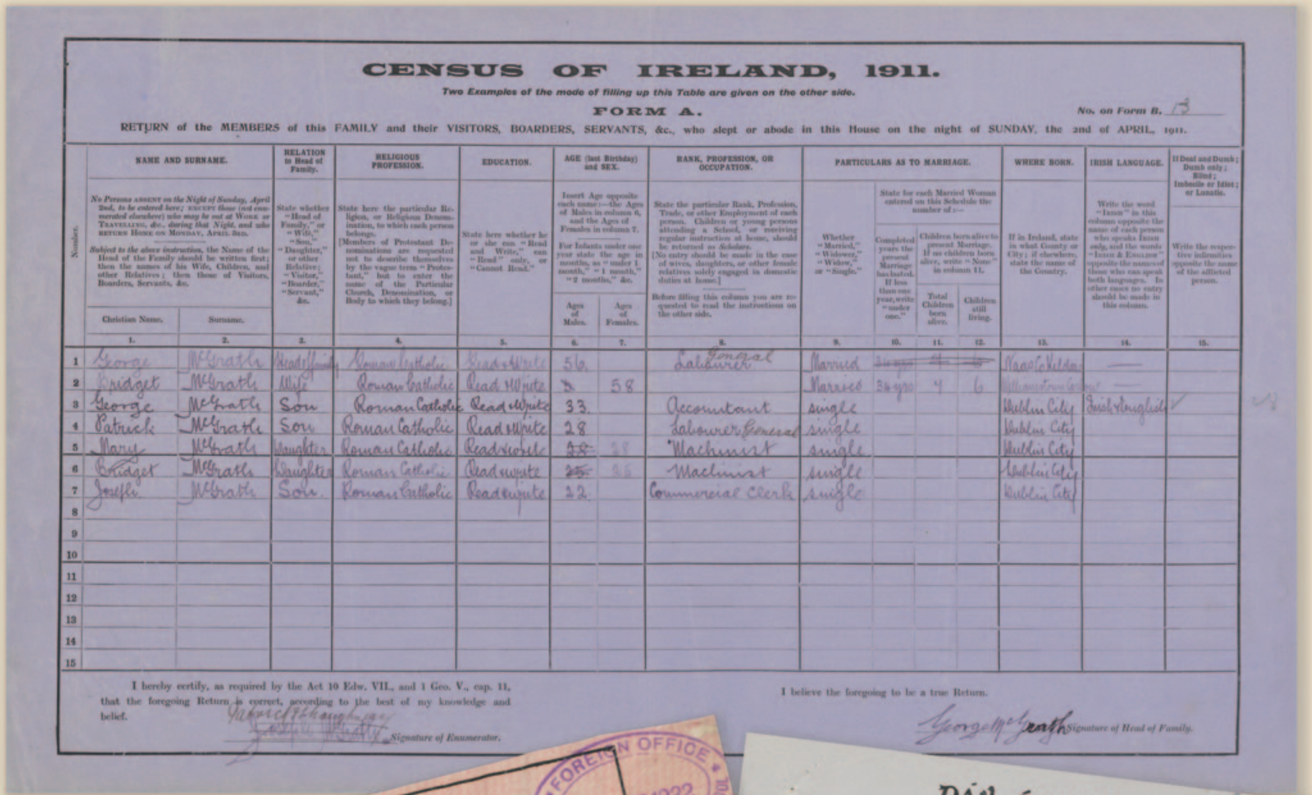

CENSUS OF IRELAND, 1911.

Two Examples of the mode of filling up this Table are given on the other side.

FORM A.

No. on Form B. 13

RETURN of the MEMBERS of this FAMILY and their VISITORS, BOARDERS, SERVANTS, &c., who slept or abode in this House on the night of SUNDAY, the 2nd of APRIL, 1911.

Number.	NAME AND SURNAME. *No Persons ABSENT on the Night of Sunday, April 2nd, to be entered here; EXCEPT those (not enumerated elsewhere) who may be out at WORK or TRAVELLING, &c., during that Night, and who RETURN HOME ON MONDAY, APRIL 3RD.* *Subject to the above instruction,* the Name of the Head of the Family should be written first; then the names of his Wife, Children, and other Relatives; then those of Visitors, Boarders, Servants, &c. — Christian Name.	Surname.	RELATION to Head of Family. State whether "Head of Family," or "Wife," "Son," "Daughter," or other Relative; "Visitor," "Boarder," "Servant," &c.	RELIGIOUS PROFESSION. State here the particular Religion, or Religious Denomination, to which each person belongs. [Members of Protestant Denominations are requested not to describe themselves by the vague term "Protestant," but to enter the name of the Particular Church, Denomination, or Body to which they belong.]	EDUCATION. State here whether he or she can "Read and Write," can "Read" only, or "Cannot Read."	AGE (last Birthday) and SEX. Insert Age opposite each name:—the Ages of Males in column 6, and the Ages of Females in column 7. For Infants under one year state the age in months, as "under 1 month," "1 month," "2 months," &c. — Ages of Males.	Ages of Females.	RANK, PROFESSION, OR OCCUPATION. State the particular Rank, Profession, Trade, or other Employment of each person. Children or young persons attending a School, or receiving regular instruction at home, should be returned as *Scholars*. [No entry should be made in the case of wives, daughters, or other female relatives solely engaged in domestic duties at home.] Before filling this column you are requested to read the instructions on the other side.	PARTICULARS AS TO MARRIAGE. Whether "Married," "Widower," "Widow," or "Single."	State for each Married Woman entered on this Schedule the number of:— Completed years the present Marriage has lasted. If less than one year, write "under one."	Children born alive to present Marriage. If no children born alive, write "None" in column 11. Total Children born alive.	Children still living.	WHERE BORN. If in Ireland, state in what County or City; if elsewhere, state the name of the Country.	IRISH LANGUAGE. Write the word "IRISH" in this column opposite the name of each person who speaks IRISH only, and the words "IRISH & ENGLISH" opposite the names of those who can speak both languages. In other cases no entry should be made in this column.	If Deaf and Dumb; Dumb only; Blind; Imbecile or Idiot; or Lunatic. Write the respective infirmities opposite the name of the afflicted person.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	George	McGrath	Head of Family	Roman Catholic	Read & Write	56		~~Labourer~~ General	Married	~~34 yrs~~	~~4~~	~~6~~	Naas Co Kildare	—	
2	Bridget	McGrath	Wife	Roman Catholic	Read & Write		58		Married	34 yrs	4	6	Williamstown Co [illegible]	—	
3	George	McGrath	Son	Roman Catholic	Read & Write	33		Accountant	single				Dublin City	Irish & English	✓
4	Patrick	McGrath	Son	Roman Catholic	Read & Write	28		Labourer General	single				Dublin City		
5	Mary	McGrath	Daughter	Roman Catholic	Read & write	~~28~~	28	Machinist	single				Dublin City		
6	Bridget	McGrath	Daughter	Roman Catholic	Read & write	~~25~~	25	Machinist	single				Dublin City		
7	Joseph	McGrath	Son	Roman Catholic	Read & write	22		Commercial Clerk	single				Dublin City		
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

I hereby certify, as required by the Act 10 Edw. VII., and 1 Geo. V., cap. 11, that the foregoing Return is correct, according to the best of my knowledge and belief.

Signature of Enumerator.

I believe the foregoing to be a true Return.

George McGrath *Signature of Head of Family.*

Cónaitheoirí 13 Ardán Rutledge, Baile Átha Cliath, i 1911, ina léirítear George McGrath mar 'chuntasóir'.
(Cartlann Náisiúnta)

Grianghraf pas McGrath a tógadh dá thuras 1922 go dtí na Stáit Aontaithe
(Bailiúchán príobháideach Michael Clarke)

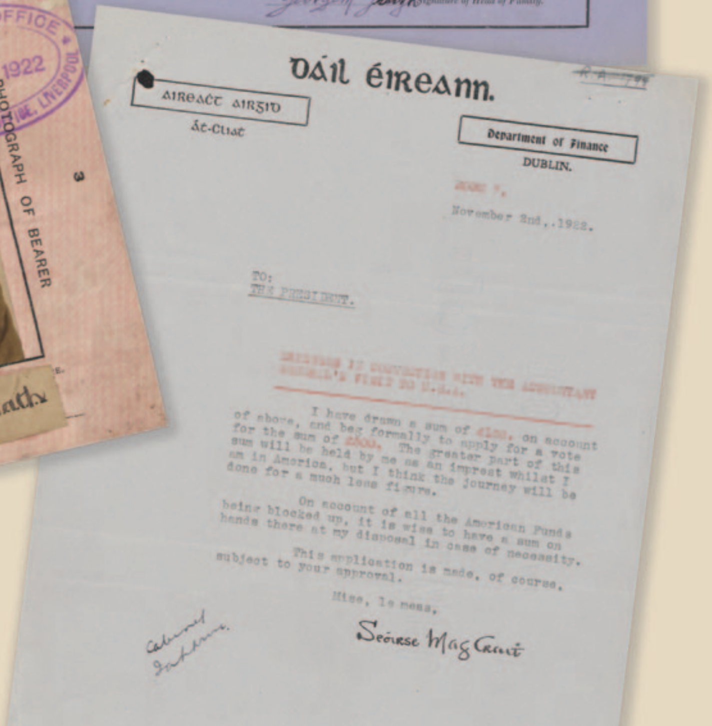

DÁIL ÉIREANN.

AIREACT AIRGID
Át-Cliat

Department of Finance
DUBLIN.

November 2nd,.1922.

TO:
THE PRESIDENT.

[illegible]

I have drawn a sum of [illegible], on account of above, and beg formally to apply for a vote for the sum of [illegible]. The greater part of this sum will be held by me as an imprest whilst I am in America, but I think the journey will be done for a much less figure.

On account of all the American Funds being blocked up, it is wise to have a sum on hands there at my disposal in case of necessity.

This application is made, of course, subject to your approval.

Mise, le meas,

Seoirse Mag Craith

Litir maidir leis an £500 a deonaíodh do McGrath dá thurais.
(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S1863)

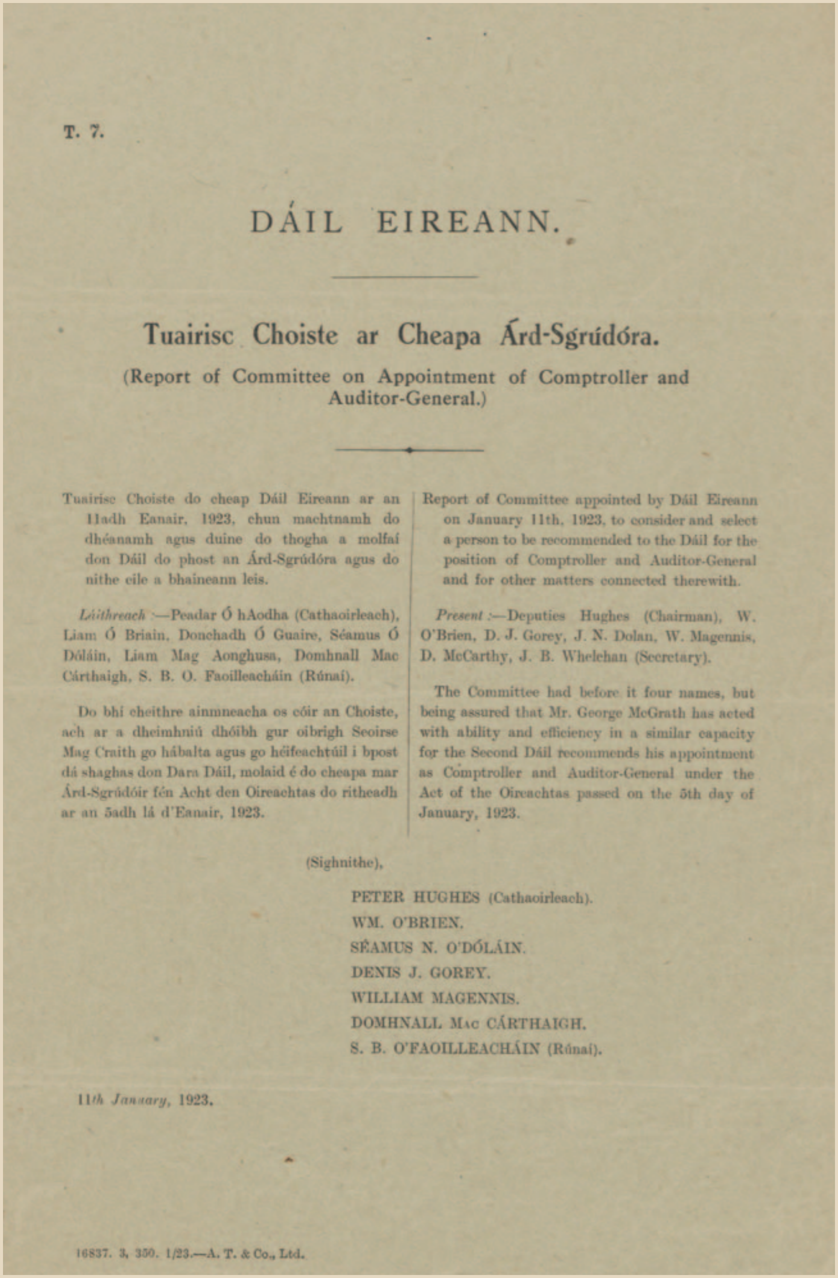

T. 7.

DÁIL EIREANN.

Tuairisc Choiste ar Cheapa Árd-Sgrúdóra.

(Report of Committee on Appointment of Comptroller and Auditor-General.)

Tuairisc Choiste do cheap Dáil Eireann ar an 11adh Eanair, 1923, chun machtnamh do dhéanamh agus duine do thogha a molfaí don Dáil do phost an Árd-Sgrúdóra agus do nithe eile a bhaineann leis.

Láithreach :—Peadar Ó hAodha (Cathaoirleach), Liam Ó Briain, Donchadh Ó Guaire, Séamus Ó Dóláin, Liam Mag Aonghusa, Domhnall Mac Cárthaigh, S. B. O. Faoilleacháin (Rúnaí).

Do bhí cheithre ainmneacha os cóir an Choiste, ach ar a dheimhniú dhóibh gur oibrigh Seoirse Mag Craith go hábalta agus go héifeachtúil i bpost dá shaghas don Dara Dáil, molaid é do cheapa mar Árd-Sgrúdóir fén Acht den Oireachtas do ritheadh ar an 5adh lá d'Eanair, 1923.

Report of Committee appointed by Dáil Eireann on January 11th, 1923, to consider and select a person to be recommended to the Dáil for the position of Comptroller and Auditor-General and for other matters connected therewith.

Present :—Deputies Hughes (Chairman), W. O'Brien, D. J. Gorey, J. N. Dolan, W. Magennis, D. McCarthy, J. B. Whelehan (Secretary).

The Committee had before it four names, but being assured that Mr. George McGrath has acted with ability and efficiency in a similar capacity for the Second Dáil recommends his appointment as Comptroller and Auditor-General under the Act of the Oireachtas passed on the 5th day of January, 1923.

(Sighnithe),

PETER HUGHES (Cathaoirleach).
WM. O'BRIEN.
SÉAMUS N. O'DÓLÁIN.
DENIS J. GOREY.
WILLIAM MAGENNIS.
DOMHNALL MAC CÁRTHAIGH.
S. B. O'FAOILLEACHÁIN (Rúnaí).

11*th January*, 1923.

16837. 3. 350. 1/23.—A. T. & Co., Ltd.

Tuarascáil ón gCoiste chun Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a cheapadh, 11 Eanáir 1923. Ba é an t-aon uair amháin é a bunaíodh coiste de chuid Dháil Éireann chun Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a cheapadh. Léiríonn sé sin cé chomh tapa is a ritheadh an tAcht agus a ndearnadh George McGrath a roghnú ag an am céanna. *(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S9213)*

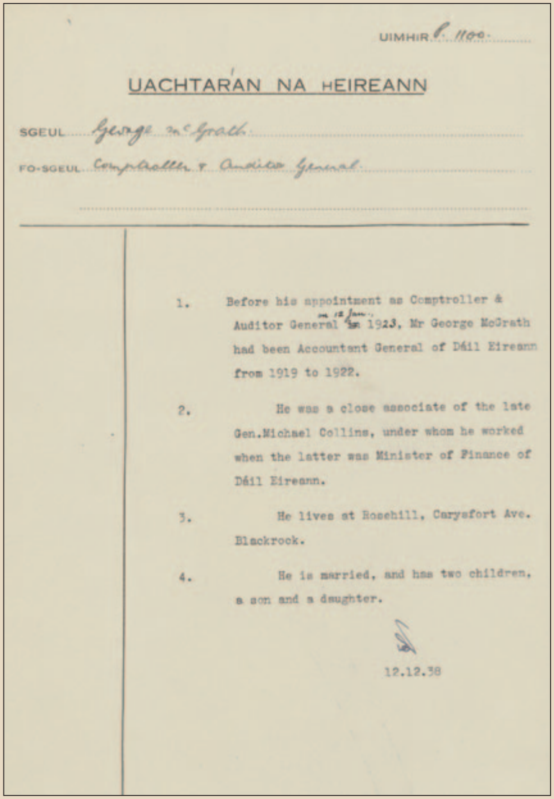

UIMHIR P. 1100.

UACHTARÁN NA hEIREANN

SGEUL George McGrath

FO-SGEUL Comptroller & Auditor General

1. Before his appointment as Comptroller & Auditor General in 1923, Mr George McGrath had been Accountant General of Dáil Eireann from 1919 to 1922.

2. He was a close associate of the late Gen. Michael Collins, under whom he worked when the latter was Minister of Finance of Dáil Eireann.

3. He lives at Rosehill, Carysfort Ave. Blackrock.

4. He is married, and has two children, a son and a daughter.

12.12.38

Meabhrán chuig Uachtarán na hÉireann maidir le George McGrath roimh an gcéad chruinniú, i 1938.
(Cartlann Náisiúnta, PRES/1/P1100)

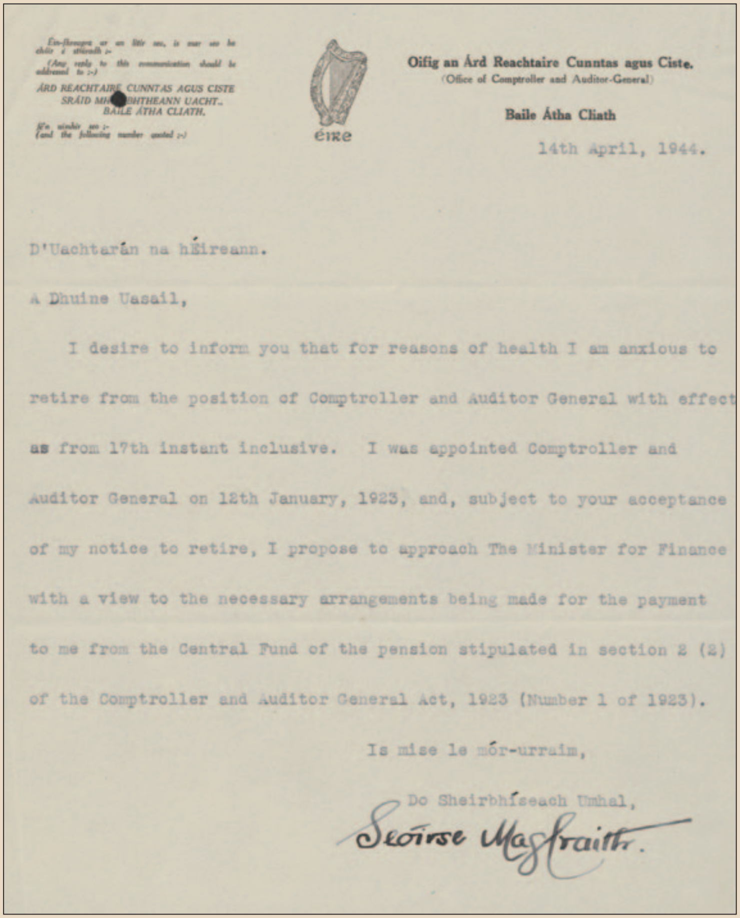

Ein-fhreagra ar an litir seo, is mar seo ba chóir í stiúradh :-
(Any reply to this communication should be addressed to :-)
ÁRD REACHTAIRE CUNNTAS AGUS CISTE
SRÁID MH[illegible]BHTHEANN UACHT.,
BAILE ÁTHA CLIATH.
Fé'n uimhir seo :-
(and the following number quoted :-)

ÉIRE

Oifig an Árd Reachtaire Cunntas agus Ciste.
(Office of Comptroller and Auditor-General)

Baile Átha Cliath

14th April, 1944.

D'Uachtarán na hÉireann.

A Dhuine Uasail,

I desire to inform you that for reasons of health I am anxious to retire from the position of Comptroller and Auditor General with effect as from 17th instant inclusive. I was appointed Comptroller and Auditor General on 12th January, 1923, and, subject to your acceptance of my notice to retire, I propose to approach The Minister for Finance with a view to the necessary arrangements being made for the payment to me from the Central Fund of the pension stipulated in section 2 (2) of the Comptroller and Auditor General Act, 1923 (Number 1 of 1923).

Is mise le mór-urraim,

Do Sheirbhíseach Umhal,

Seoirse MagRaith.

Litir scoir as oifig chuig an Uachtarán Dubhghlas de hÍde, i mí Aibreáin 1944, ag socrú an fasach le haghaidh scor ina dhiaidh sin. Mar an gcéanna, tharla go raibh an nós imeachta ceapacháin buan: déanann an Rialtas moladh don Dáil, agus ceadaíonn an tUachtarán an rogha. Tá an oifig neamhspleách, agus tá an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste cosúil le comhalta den bhreithiúnas.
(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S9213)

Alice Lyons i Londain, 1921. Bhí Lyons ar dhuine de na chéad mhná a chuaigh isteach in Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. *(Bailiúchán príobháideach EA Lawlor)*

Mar an gcéanna, fuair John Maher, a tháinig isteach chun fónamh le McGrath mar Rúnaí agus Stiúrthóir Iniúchta an 18 Eanáir 1923, eolas leathan ar chleachtas agus ar phrionsabail an airgeadais, d'fhreastail sé ar an gCoiste um Chuntais Phoiblí nuair nach raibh McGrath ar fáil, agus tháinig sé i gcomharbacht air i 1944.

Nuair a chuaigh McGrath ar scor, mar gheall ar a shláinte, i 1944, chuir Teachtaí Dála ó gach cuid den speictream polaitíochta in iúl go raibh siad buíoch as a ról foirmitheach i ndáil le hiniúchadh airgeadais an Stáit. Luaigh Fionán Lynch ó Fhine Gael, agus é ag tabhairt ómós do McGrath, mar seo a leanas, agus tuairimí a lán daoine eile á gcur in iúl aige, leis:

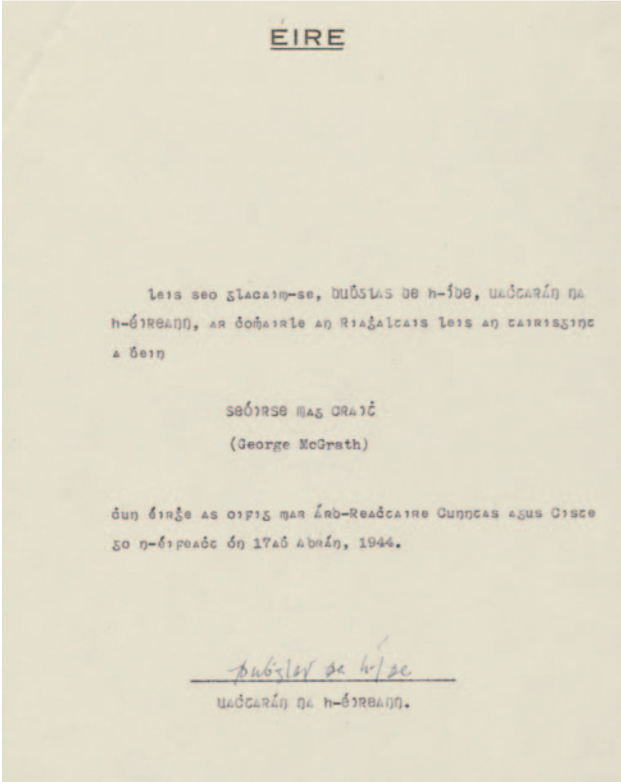

ÉIRE

Leis seo glacaim-se, Dubhghlas de h-Íde, Uachtarán na h-Éireann, ar chomhairle an Riaghaltais leis an tairisgint a dhein

Seóirse Mag Craith
(George McGrath)

chun éirighe as oifig mar Árd-Reachtaire Cunntas agus Ciste go n-éifeacht ón 17adh Abrán, 1944.

Dubhghlas de h-Íde

Uachtarán na h-Éireann.

Glacann an tUachtarán Dubhghlas de hÍde le McGrath a éirí as an 15 Aibreán 1944. *(Cartlann Náisiúnta, PRES/1/P1100)*

"Ghlac sé le maoirseacht a dhéanamh ar chaiteachas na Ranna Stáit éagsúla ag an am a bunaíodh an Stát, tráth a raibhamar go léir i bhfad níos óige agus thar a bheith leochaileach freisin, is dócha, ó thaobh cúrsaí airgeadais phoiblí."

TÉAMA 02

An Soláthar Foirne san Oifig

Le forbairt Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ó 1923, léirítear an fás atá tagtha ar Stát na hÉireann agus na héilimh chasta a bhaineann le hiniúchadh a dhéanamh ar a chaiteachas.

Oifigeach bunreachtúil neamhspleách is ea an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste, seachas cuid den státseirbhís. Ach déantar foireann na hOifige a sholáthar, áfach, le státseirbhísigh.

Idir 1923 agus 1953, bhí dhá bhrainse in Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Bhí Rannóg Iniúchóireachta an Árachais Náisiúnta ann go dtí 1953. Brainse bheag a bhí ann, ina raibh, ar an meán, níos lú ná deichniúr fostaithe. I mí Iúil 1923 bhí 26 fostaithe sa phríomhbhrainse, Rannóg an Státchiste agus Iniúchóireachta. Ní go dtí lár na 1930idí a tháinig buanseasmhacht ar líon foirne Rannóg an Státchiste agus Iniúchóireachta ag 45. Seachas an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus Rúnaí agus Stiúrthóir Iniúchóireachta, bhí sé comhdhéanta d'Iniúchóirí Sinsearacha, Iniúchóirí Cúnta, Cléirigh Iniúchta, Oifigigh Chléireachais, Clóscríobhaithe agus Teachtaire.

Leithdháileadh iniúchóirí ar chuntais áirithe i Vótaí Dháil Éireann, mar shampla an ceann le haghaidh Poist agus Telegrafa, agus bhí siad bunaithe ag áitreabh a n-iniúchta, ag tabhairt tuairisce don cheanncheathrú go rialta. De ghnáth, tugadh Vóta dóibh ar feadh tréimhsí gearra timpeall trí bliana sular athlonnaíodh iad chuig iniúchadh nua.

In 2015, athlonnaíodh an fhoireann iniúchta go léir chuig aon áitreabh amháin. Ó shin i leith, forbraíodh samhail nua, lena dtugtar cuairteanna gearra ar an láthair. Leithdháiltear punanna sonracha fós do na baill foirne, lena gcuimsítear raon caiteachais stáit na hÉireann, idir an rialtas láir agus chomhlachtaí leathstáit, agus lena n-áirítear téamaí ar nós cleachtas agus feidhmíocht airgeadais.

Tar éis Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a fhorbairt, anois déanann sí iniúchadh ar bhuiséid aireachta, atá ag dul i méid. Méadaíodh a ualach oibre mar gheall ar leathnú na gcomhlachtaí agus na seirbhísí stát-tionscanta i rith an fichiú haois freisin. Mar gheall ar an dá fhorbairt seo bhí gá le breis soláthar foirne. In ainneoin go raibh méadú tagtha ar an líon pearsanra — 53 ball foirne a bhí san Oifig i 1965 — faoi lár na 1960idí, bhí imní ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus ar an gCoiste um Chuntais Phoiblí araon nach bhféadfaí ualaí oibre breise agus méadaitheacha a thabhairt chun críche mar gheall ar ghanntanas foirne. Dá réir sin mhol an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Seán Mac Gearailt go gcruthófaí post mar Stiúrthóir Iniúchóireachta, a bheadh tiomnaithe go sonrach do chomhlachtaí stát-tionscanta. I 1976, as 75 fostaithe, 47 Vóta iniúchta agus 19 gcomhlacht stát-tionscanta arna n-iniúchta; baill foirne na stiúrthóireachta, clóscríobhaithe, teachtaire agus glantóir a bhí sa naonúr eile.

Faoi 1980, bhí líon foirne de 101 duine ceadaithe ag Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

(Clé go Deas) Ellie Lyons, Kathleen McKenna, agus Alice Lyons, Londain, 1921. Ba chlóscríobhaí pearsanta le Mícheál Ó Coileáin í Lyons agus d'fhóin sí leis an toscaireacht thar ceann na hÉireann le linn na hidirbheartaíochta i ndáil leis an gConradh roimh di post a fháil san Oifig. *(Le caoinchead cartlann Mercier Press)*

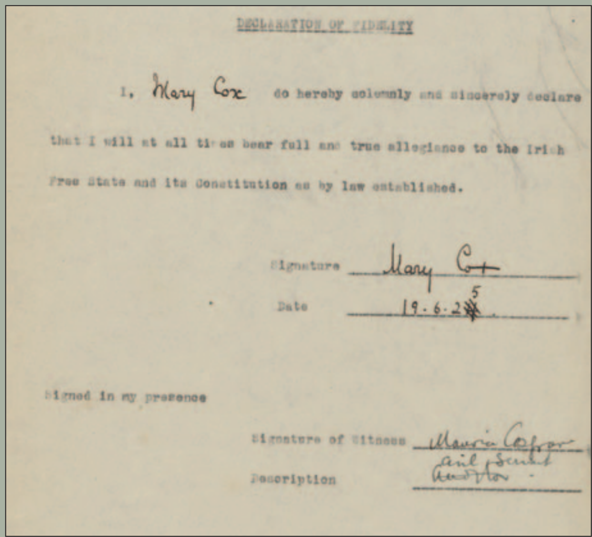

DECLARATION OF FIDELITY

I, Mary Cox do hereby solemnly and sincerely declare that I will at all times bear full and true allegiance to the Irish Free State and its Constitution as by law established.

Signature Mary Cox

Date 19.6.25

Signed in my presence

Signature of Witness [illegible]

Description [illegible]

Bhí ar gach uile státseirbhíseach fógairt dílseachta a thabhairt agus iad ag dul isteach sa tseirbhís den chéad uair, is fianaise ar an tús deacair a bhí ag an saol in Éirinn tar éis an Chogaidh Chathartha. Thosaigh Iníon Mary Cox, a rugadh in 1896, ag obair san Oifig an 15 Feabhra 1923 mar Chléireach Sealadach grád III. Faoi mhí na Samhna, d'éirigh léi sa Chomórtas um Chúntóir Scríbhneoireachta. D'éirigh sí as i mí Iúil 1926. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

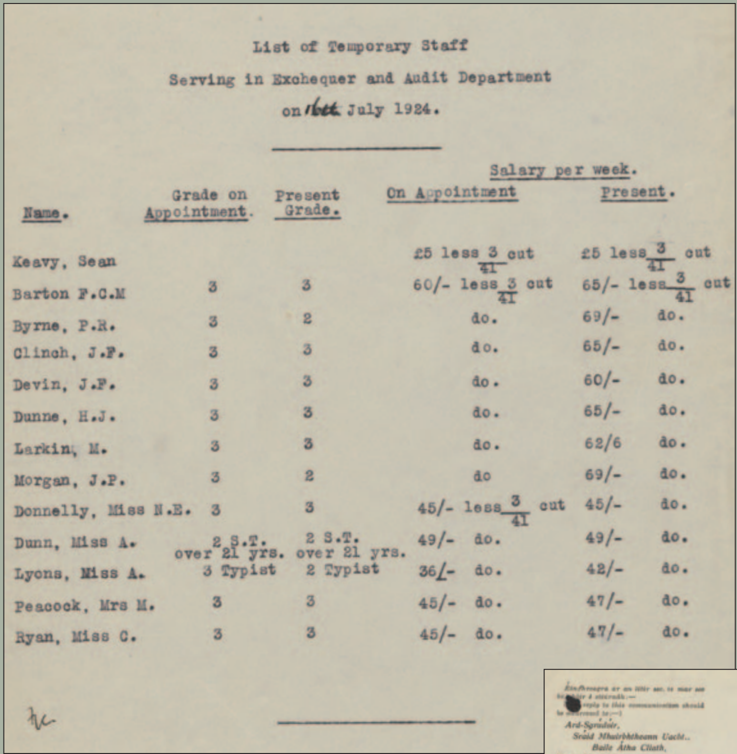

List of Temporary Staff

Serving in Exchequer and Audit Department

on 1st July 1924.

Name.	Grade on Appointment.	Present Grade.	Salary per week. On Appointment	Salary per week. Present.	
Keavy, Sean			£5 less 3/41 cut	£5 less 3/41 cut	
Barton F.C.M	3	3	60/- less 3/41 cut	65/- less 3/41 cut	
Byrne, P.R.	3	2	do.	69/-	do.
Clinch, J.F.	3	3	do.	65/-	do.
Devin, J.F.	3	3	do.	60/-	do.
Dunne, H.J.	3	3	do.	65/-	do.
Larkin, M.	3	3	do.	62/6	do.
Morgan, J.P.	3	2	do	69/-	do.
Donnelly, Miss N.E.	3	3	45/- less 3/41 cut	45/-	do.
Dunn, Miss A.	2 S.T. over 21 yrs.	2 S.T. over 21 yrs.	49/- do.	49/-	do.
Lyons, Miss A.	3 Typist	2 Typist	36/- do.	42/-	do.
Peacock, Mrs M.	3	3	45/- do.	47/-	do.
Ryan, Miss C.	3	3	45/- do.	47/-	do.

Liosta de na baill foirne shealadacha san Oifig 18 mí tar éis dá bunú. Bhí cosc ar mhná pósta á fhorfheidhmiú sa státseirbhís go dtí 1973 — b'éigean do mhná éirí as nuair a pósadh iad. Bhí cead ag baintreacha filleadh ar a bpost. Ar an liosta seo, íoctar mná, ar an meán, 25 faoin gcéad níos lú ná fir ag an ngrád céanna — fir neamhphósta, agus mná (neamhphósta nó baintreach) níos lú ná fir phósta ar fud na státseirbhíse. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/1)*

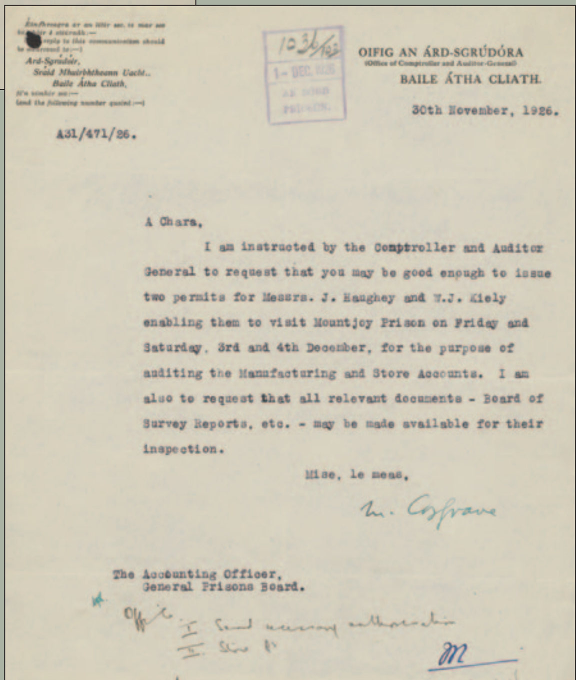

Ard-Sgrúdóir,
Sráid Mhuirbhtheann Uacht.,
Baile Átha Cliath,

OIFIG AN ÁRD-SGRÚDÓRA
(Office of Comptroller and Auditor-General)
BAILE ÁTHA CLIATH.

30th November, 1926.

A31/471/26.

A Chara,

I am instructed by the Comptroller and Auditor General to request that you may be good enough to issue two permits for Messrs. J. Haughey and W.J. Kiely enabling them to visit Mountjoy Prison on Friday and Saturday, 3rd and 4th December, for the purpose of auditing the Manufacturing and Store Accounts. I am also to request that all relevant documents - Board of Survey Reports, etc. - may be made available for their inspection.

Mise, le meas,

M. Cosgrave

The Accounting Officer,
General Prisons Board.

Litir ó Maurice Cosgrave ina fógraítear cigireacht ar phríosún Mhuinseo i 1926. Tháinig Cosgrave isteach san Oifig mar Iniúchóir Sinsearach i bhFeabhra 1923 agus chuaigh sé ar scor i Lúnasa 1932, agus é 65 bliain d'aois. Bhí John Haughey ina Iniúchóir Cúnta i 1926 agus tugadh ardú céime dó go hIniúchóir i 1934. Thosaigh W.J. Kiely mar Iniúchóir Cúnta i Meitheamh 1924, tugadh ardú céime dó mar Iniúchóir Sinsearach i mí Eanáir 1932, agus rinneadh Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste de i 1953. *(Cartlann Náisiúnta, JUS/90/16/102)*

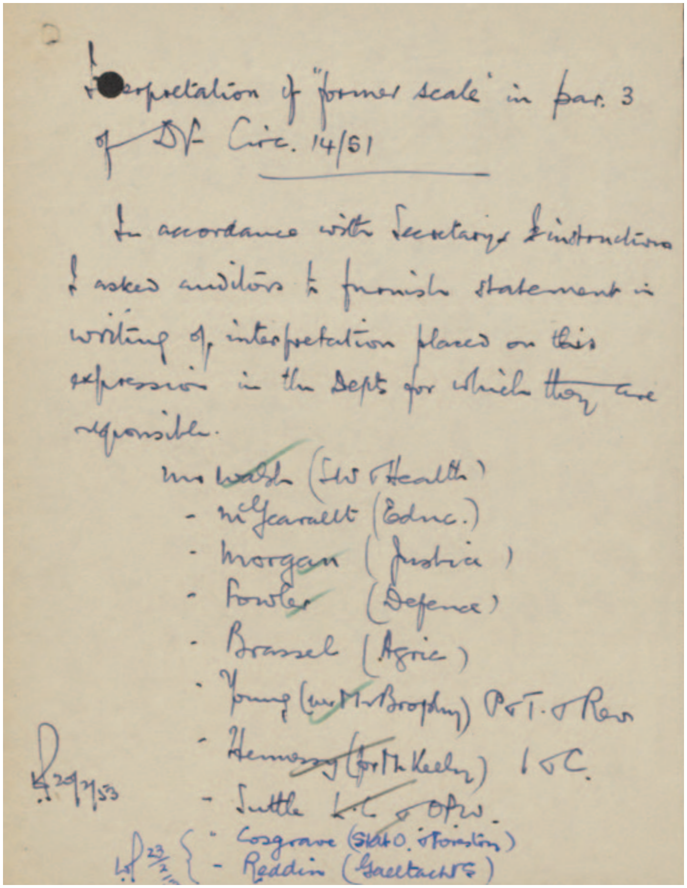
Interpretation of "former scale" in par. 3 of DF Circ. 14/51

In accordance with Secretary's instructions I asked auditors to furnish statement in writing of interpretation placed on this expression in the Dept for which they are responsible.

Mr Walsh (LG & Health)
- McGearailt (Educ.)
- Morgan (Justice)
- Fowler (Defence)
- Brassel (Agric)
- Young (w Mr Brophy) P&T & Rev
- Hennessy (for Mr Keely) I&C.
- Suttle L.C. & OPW.
- Cosgrave (S&O & Transition)
- Reddin (Gaeltacht)

Meabhrán ina liostaítear Iniúchóirí agus a sanntaí i bhFeabhra 1953. Ina measc tá Seán Mac Gearailt agus Frank Suttle a bhí ina Ard-Reachtairí Cuntas agus Ciste ina dhiaidh sin. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/27)*

Ceathrar Rúnaithe agus Stiúrthóirí Iniúchóireachta: (Clé go Deas) John Buckley, Andrew Harkness, Colette Drinan agus Gerry Smyth, 13 Eanáir 2023. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

Le linn an chúlaithe eacnamaíochta go luath sna 1980idí, fágadh go raibh an Oifig gann ar fhoireann an Oifig gann ar an bhfoireann mar gheall ar lánchosc ar earcaíocht, agus bhí sé faoi bhun an leibhéil don chomhlacht. Mar thoradh air sin, cuireadh moill mhór ar iniúchadh a dhéanamh ar chaiteachas an stáit. Bhí an tionchar a bhí aige sin chomh suntasach sin gur thug an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Lauri McDonnell foláireamh don Choiste um Chuntais Phoiblí gur chuir an lánchosc earcaíochta cosc air a dhualgais reachtúla agus bhunreachtúla a chomhlíonadh. Dá bharr sin, cruthaíodh folúntais d'fhonn an fhoireann a thabhairt go 91 i 1984.

Tar éis na géarchéime airgeadais in 2008, fágadh líon na mball foirne san Oifig ag 145 mar gheall ar mhoratóir ginearálta ar earcaíocht agus ar ardú céime. Mar sin féin, d'iarr an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste John Buckley ar thuilleadh tacaíochta mar

aitheantas ar an obair bhreise a bhí le déanamh tar éis an Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) a bheith bunaithe. Comhaontaíodh é sin ar bhonn eisceachtúil agus, faoi thús na bliana 2010, bhí an Oifig ar ais ag an leibhéal iomlán a bhí údaraithe roimhe sin de 156.

Go stairiúil, earcaíodh pearsanra Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste tríd an iomaíocht sheachtrach sa státseirbhís den chuid is mó. Ó na 1990idí ar aghaidh, tá aistriú i dtreo na gairmiúlachta tar éis tarlú, agus tá iomaíocht oscailte ag gach grád tar éis caighdeánú na scileanna agus na leibhéil cumais a chinntiú. Is gnách go dtagann na hearcaigh nua ó chúlraí cuntasaíochta, cé nach mbíonn sé sin ag teastáil i gcónaí. Don cheapachán is déanaí, fógraíodh post an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i gcomórtas oscailte freisin.

Céad bliain tar éis dá bhunú, is mná iad 50 faoin gcéad d'fhostaithe Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus níl aon bhearna pá inscne ann. Cé nach raibh Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste baineann ann go dtí seo, tá an dara post is airde — Rúnaí agus Stiúrthóir Iniúchóireachta — á fheidhmiú ag Colette Drinan faoi láthair.

Sa lá atá inniu ann, déanann an Oifig iniúchadh ar bheagnach 300 comhlacht gach bliain, le foireann de díreach faoi bhun 200 fostaí.

Foireann de chuid OAR&C ag Comhdháil Bhliantúil na hOifige, 2022. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

TÉAMA 03

Suímh agus Brandáil Thar na 100 Bliain

Tá Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste sa lá atá inniu ann tógtha ar an mbonn a leagadh síos i 1923, ach bhí ainmneacha éagsúla uirthi le linn na céad bliain de Stát na hÉireann a bheith ann.

Nuair a bhí cinneadh déanta ag an gCoiste um Bunreacht na hÉireann, 1922 go ndéanfaí foráil chun iniúchadh a dhéanamh ar airgeadas stáit a ionchorprú i mBunreacht Shaorstáit na hÉireann, d'fhéach sé le teideal Gaeilge a chumadh don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Moladh i ndréachtaí den Bunreacht an téarma 'Mór-Mhaor' agus an téarma 'Cuntasóir an Stáit'. Sa deireadh, glacadh leis an teideal 'Árd-Scrúdóir' go litriúil.

Tugadh Exchequer and Audit Department sa Bhéarla (nó Oifig an Árd-Scrúdóra sa Ghaeilge) ar Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ar dtús, agus bhí an t-ainm sin fós in úsáid sna 1950idí. Mar sin féin, mar thoradh ar an mBunreacht nua a bheith glactha i 1937, athraíodh a teideal go foirmiúil go hOifig an Árd Reachtaire Cuntas agus Ciste, agus is é sin an teideal Gaeilge atá ar an Oifig fós, sa lá atá inniu ann.

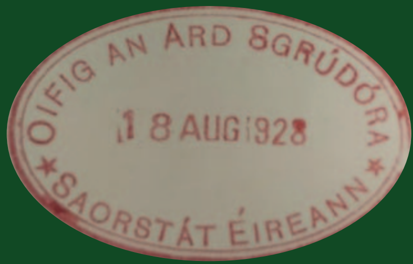

Leagan luath de stampa na hoifige, leis an litriú 'Ard Sgrúdora'. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/1(4))*

Leagan luath de stampa na hoifige, leis an litriú 'Ard Scrúdora' agus stampa John Maher. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/1(4))*

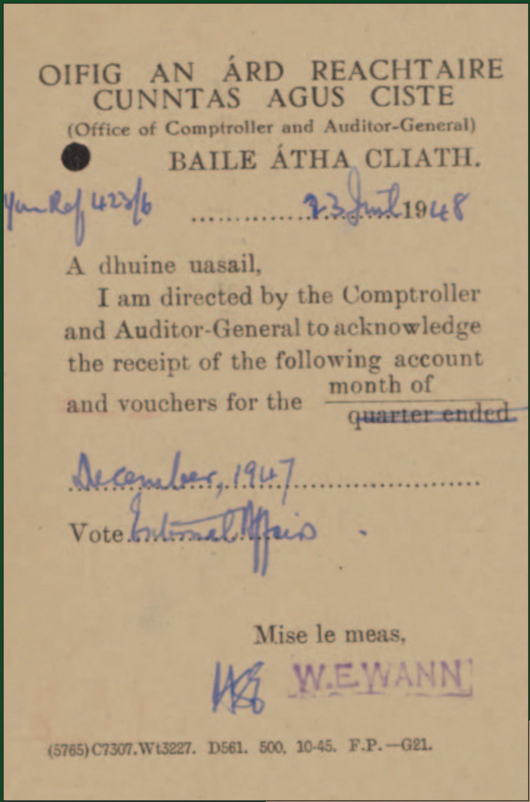

OIFIG AN ÁRD REACHTAIRE
CUNNTAS AGUS CISTE
(Office of Comptroller and Auditor-General)
BAILE ÁTHA CLIATH.

Your Ref 4223/6 ....23 Jul 1948

A dhuine uasail,
I am directed by the Comptroller and Auditor-General to acknowledge the receipt of the following account and vouchers for the month of ~~quarter ended~~

December, 1947.........................

Vote External Affairs

Mise le meas,
W.E.WANN

(5765) C7307.Wt3227. D561. 500. 10-45. F.P.—G21.

Stampa na hoifige agus an t-athrú ainm léirithe ann tar éis Saorstát Éireann a athrú go hÉire. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/30)*

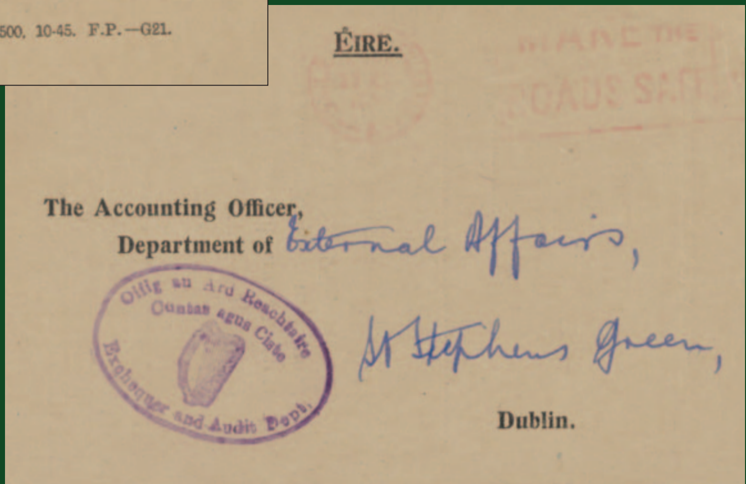

ÉIRE.

The Accounting Officer,
Department of External Affairs,
St Stephens Green,
Dublin.

Oifig an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste
Exchequer and Audit Dept.

Leath-bhileog miontuairiscí ó William Wann chuig oifigeach cuntasaíochta na Roinne Gnóthaí Eachtracha, ag admháil go bhfuarthas na cuntais leithreasa, 23 Iúil 1948. Tagraíonn an stáiseanóireacht ceannteidil seo do 'Oifig an Árd-Scrúdóra / Exchequer and Audit Department'. *(Cartlann Náisiúnta, DFA/523/5)*

William Eugene Wann, Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, 1949-1953. *(Bailiúchán príobháideach Deirdre Wann)*

View of Lower Castle Yard, Dublin Castle, 1816 le R. Havell & Sons, tar éis T.S. Roberts. Tógadh Bloc an Chisteáin, ar dheis, idir 1713 agus 1715. Tógadh an Séipéal Ríoga, sa lár, idir 1807 agus 1814. *(Le caoinchead Oifig na nOibreacha Poiblí)*

Ní hamháin go raibh ainmneacha éagsúla ar Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, ach d'fheidhmigh sí ó áitribh éagsúla ar fud Bhaile Átha Cliath — athruithe lena léirítear, dá réir, an tslí a d'athraigh lár Bhaile Átha Cliath féin le céad bliain anuas.

Ó 1923, bhí an Oifig an Árd-Scrúdóra lonnaithe i gColáiste na hEolaíochta, Tithe an Rialtais, ar Shráid Mhuirfean. I 1951, d'aistrigh sí trasna an bhóthair go 32 Sráid Mhuirfean Uachtarach isteach i dteach Seoirseach cúig-stór. Bhí an brainse níos lú den Oifig, Rannóg Iniúchóireachta an Árachais Náisiúnta, a bhí ann idir 1923 agus 1953, lonnaithe ag 19 Ardán Phort an Iarla go dtí 1930 ar a laghad, ina dhiaidh sin bhí sí lonnaithe ag 6 Sráid Fhearchair, agus ar deireadh sa Choláiste Eolaíochta faoi 1950.

D'fhan Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ag 32 Sráid Mhuirfean Uachtarach go dtí 1967, nuair a aistríodh í go háitreabh ag 72–76 Faiche Stiabhna, áit ar fhan sé go dtí tús na 1990idí.

D'fhill an Oifig ansin ar an láthair a bhí aici roimh an neamhspleáchas, i bhFoirgneamh an Chisteáin i gClós Íochtarach Chaisleán Bhaile Átha Cliath. Athchóiríodh Bloc an Chisteáin, a tógadh é idir 1712 agus 1714, i 1989 chun freastal ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus a fhoireann a lonnú ann den athuair. Taifeadtar go raibh Ard-Iniúchóir nBhaile Átha Cliatha hÉireann lonnaithe i gCaisleán timpeall na bliana 1610.

In 2015, d'aistrigh an Oifig chuig a háitreabh reatha in 3A Sráid an Mhéara Uachtarach i nDugthailte Bhaile Átha Cliath, cois na Life.

Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
Office of the Comptroller and Auditor General

Lógó reatha na hOifige.

TÉAMA 04

Cás-Staidéar:
Arm an Chogaidh Cathartha a Iniúchadh agus an Stát a Chobhsú

Tá sé ar cheann de dhualgais lárnacha an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste aird a tharraingt ar neamhréireachtaí agus ar réimsí ina bhfuil fadhbanna ann i ndáil leis an gcaiteachas poiblí.

Le linn blianta tosaigh Shaorstáit na hÉireann, bhí caiteachas agus cuntasaíocht an Airm ar an réimse is lú sásúil ó thaobh airgeadas an stáit. Tháinig méadú gasta ar an Arm Náisiúnta, a bunaíodh go luath i 1922, ón am ar thosaigh an Cogadh Cathartha i mí an Mheithimh. Chlúdaigh an chéad tuarascáil ón Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ar na cuntais leithreasa, a foilsíodh i Márta 1924, an bhliain 1 Aibreán 1922 go 31 Márta 1923. Tuairiscíodh ann nach raibh aon chuntais Airm ar fáil don chéad cheithre mhí den bhliain airgeadais sin (go dtí Lúnasa 1922) agus nárbh fhéidir tuairim is 14 faoin gcéad den chaiteachas míleata le linn na tréimhse sin a dheimhniú. Luaigh an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste George McGrath:

“In éagmais cuntais stórais agus soláthairtí ba ghnách liom a dhéanamh amach an raibh na stórais agus na soláthairtí sin ordaithe i gcainníochtaí iomarcacha, nó ar baineadh úsáid chuí astu, agus ar cuireadh cuntas ceart orthu.”

Mar gheall ar choinníollacha an chogaidh, bhí ollmheastachán ard ag gabháil Vóta an Airm don tréimhse 1922–23. Ag £7,517,000, b'ionann é agus 19.22 faoin gcéad den oll-mheastachán iomlán do na seirbhísí poiblí go léir, agus níor sáraíodh aon chaiteachas é seachas an caiteachas ar chúiteamh caillteanas maoine, ar ba mhó ná £10 milliún é. Thug Thomas Gorman, an t-oifigeach cuntasaíochta a chuir na cuntais do Vóta an Airm faoi bhráid McGrath, na deacrachtaí faoina raibh sé ag obair freisin:

“Ní rabhthas in ann teacht ar mhionsonraí: bhí an tArm i mbun dá bhunú, agus níorbh fhéidir a fhorbairt sa todhchaí a thuar le cruinneas ar bith. Tabharfar faoi deara, áfach, gur féidir, fiú i gcás na deacrachtaí is mó is féidir a bheith ann, a choinneáil laistigh den leithdháileadh iomlán don tréimhse tá cuimsithe leis na cuntais seo.”

Raidhfilí á ndáileadh ar óglaigh na hAirme Náisiúnta ag an bPasáiste Thiar, Corcaigh, 1922.
(Leabharlann Náisiúnta na hÉireann, HOGW 91)

Leis na 'hiarmhéideanna do-aisghabhála' a díscríobhadh ar Vóta an Airm tugtar amharc ar thaobh istigh an stáit le linn an Chogaidh Chathartha. Ar roinnt uaireanta, ní raibh dearbháin ar fáil toisc gur 'maraíodh na hoifigigh lena mbaineann' nó go ndeachaigh siad isteach sna fórsaí Frith-Chonartha. I gcás amháin, mhínigh McGrath gur 'eisíodh airgead tirim chuig Oifigeach sular iompaigh sé go na Fórsaí Neamhrialta, agus nach raibh cuntas déanta air'. I gcásanna áirithe bhí suimeanna móra i gceist, mar shampla '£5,000 an 9 Bealtaine, 1922, a thugadh d'Oifigeach a d'iompaigh leis na Neamhrialtaí ina dhiaidh sin, agus nár thug cuntas ar bith i ndáil leis na heisiúintí'.

Foilsíodh an dara tuarascáil le McGrath ar na cuntais leithreasa, don bhliain airgeadais 1923-24 i Márta 1925. Tugadh aghaidh inti ar neamhrialtachtaí breise agus ar mhéideanna do-aisghabhála i gcaiteachas an Airm. I go leor cásanna 'níor cuireadh aon dearbháin nó doiciméid eile ar fáil chun tacú leis an íocaíocht, agus mar sin níl aon mhodh fíoraithe agam ina leith'. I gcás eile, thaifead McGrath nár 'coinníodh aon leabhar airgid, seachas idirbhearta bainc, agus

dá bhrí sin níorbh fhéidir an t-airgead a chomhardú ná de réir dealraimh go ndearnadh aon iarracht é sin a dhéanamh' agus chinn sé agus é á rá go raibh 'an teip ar an scéal. coinnigh an buntaifead seo domhínithe'.

Léiríonn an ceathrú tuarascáil de chuid McGrath ar na cuntais leithreasa, do 1925-26, go raibh an barrachas clúdaithe le vírmintí (an próiseas chun airgead neamhchaite a leithroinneadh laistigh den Vóta céanna a atreorú chuig críocha éagsúla), cé go raibh neamhrialtachtaí fós á gcur i láthair ag an Arm mar gheall ar chaiteachas iomarcach de bhreis ar £150,000.

I mionsonraí Vóta an Airm Cogaidh Cathartha ó lár na 1920idí, tá feabhas suntasach le brath ó thaobh cuntasaíochta, toisc go raibh na hiarmhéideanna do-aisghabhála níos lú ná £1,000 anois. De réir mhiontuairisc an Aire Airgeadais Earnán de Blaghd ar thuarascáil an Choiste um Chuntais Phoiblí, dar dháta 22 Samhain 1928, níor measadh gur fadhb é gur úsáideadh an vírmint.

Ag tuairisciú ar na cuntais leithreasa do 1928–29, áfach, tharraing McGrath aird ar úsáid vírmintí, a bhí ag éirí ró-fhorleathan, dar leis. I rith an athbhreithniú ar fad a rinne sé ar Vóta an Airm, mhínigh McGrath go raibh pearsanra ag déanamh iarracht pinsin níos airde, liúntais breosla agus solais, sealgaireacht capaill faoi úinéireacht phríobháideach, agus mar sin de a thabhairt d'oifigigh. Tharla sé seo arís agus arís eile i dtuarascálacha McGrath sna 1920idí ar Vóta an Airm agus mheas sé go raibh sé riachtanach aird a dhíriú ar úsáid fhairsing na vírmintí' san fho-cheannteideal 'aiscí'. Bhí an chuma ar an scéal go raibh an tArm ag atreorú airgid ón Vóta mar ba mhian leis, trí vírmintí. Agus é sin á dhéanamh, níor cloíodh le rialacháin na Roinne Airgeadais, bhí an soláthar gann, agus bhí na srianta agus seiceanna airgeadais teoranta.

Toisc gur tharraing McGrath aird an Choiste um Chuntais Phoiblí ar ró-úsáid vírmintí laistigh den Arm, rinne an Coiste um Chuntais Phoiblí, ar a sheal, é a phlé sa Dáil. I mí Aibreáin 1930, leag William Davin TD (An Lucht Oibre) béim ar an údar imní a bhí ag McGrath. Labhair David faoin eachtra, ag smaoineamh siar dó, i 1944:

D'fhóin mé ar an gCoiste um Chuntais Phoiblí 15, 16 agus 17 mbliana ó shin agus d'fheidhmigh mé mar chathaoirleach ar an gcoiste sin … Is cuimhin liom an bealach misniúil agus dínit a chinn an tUasal George McGrath dúshlán a thabhairt do dhearcadh na hAireachta ar ábhar fíor thábhachtach i ndáil leis an mbeartas poiblí…. D'áitigh sé ar fhormhór an Choiste um Chuntais Phoiblí an tuairim a bhí aige a ghlacadh. Is é an fáth a bhfuil an méid sin á rá agam ná toisc go raibh meas agam … ar cé chomh láidir is a bhí sé mar fhear, as a bheith misniúil chun dul i ngleic leis an Aireacht agus dearcadh eile a ghlacadh ón dearcadh a ghlac an tAire Airgeadais ag an tréimhse sin i ndáil lena fhreagrachtaí féin.

Leanadh ar aghaidh ag feabhsú an bhainistíocht caiteachais faoi Vóta an Airm. Faoi 1932–33, tugtar le fios leis na cuntais leithreasa gur tugadh isteach iarrachtaí triallacha chun srian a chur le caiteachas Óglaigh na hÉireann: baineadh triail as cáilíochtaí éagsúla guail agus móna, chomh maith le sornbhruthairí nua, mar shampla. Faoin am sin, struchtúr níos lú a bhí ann san Arm agus bhí sé, go mór mór mar gheall ar iarrachtaí McGrath, freagrach go hiomlán don Stát.

Nuair a scrúdaítear Vóta an Airm leagtar béim ar chuid de na fadhbanna a bhain le cuntasaíocht phoiblí le linn Shaorstáit Éireann, ar thréimhse shuaiteach í. Nuair a bhí smacht curtha

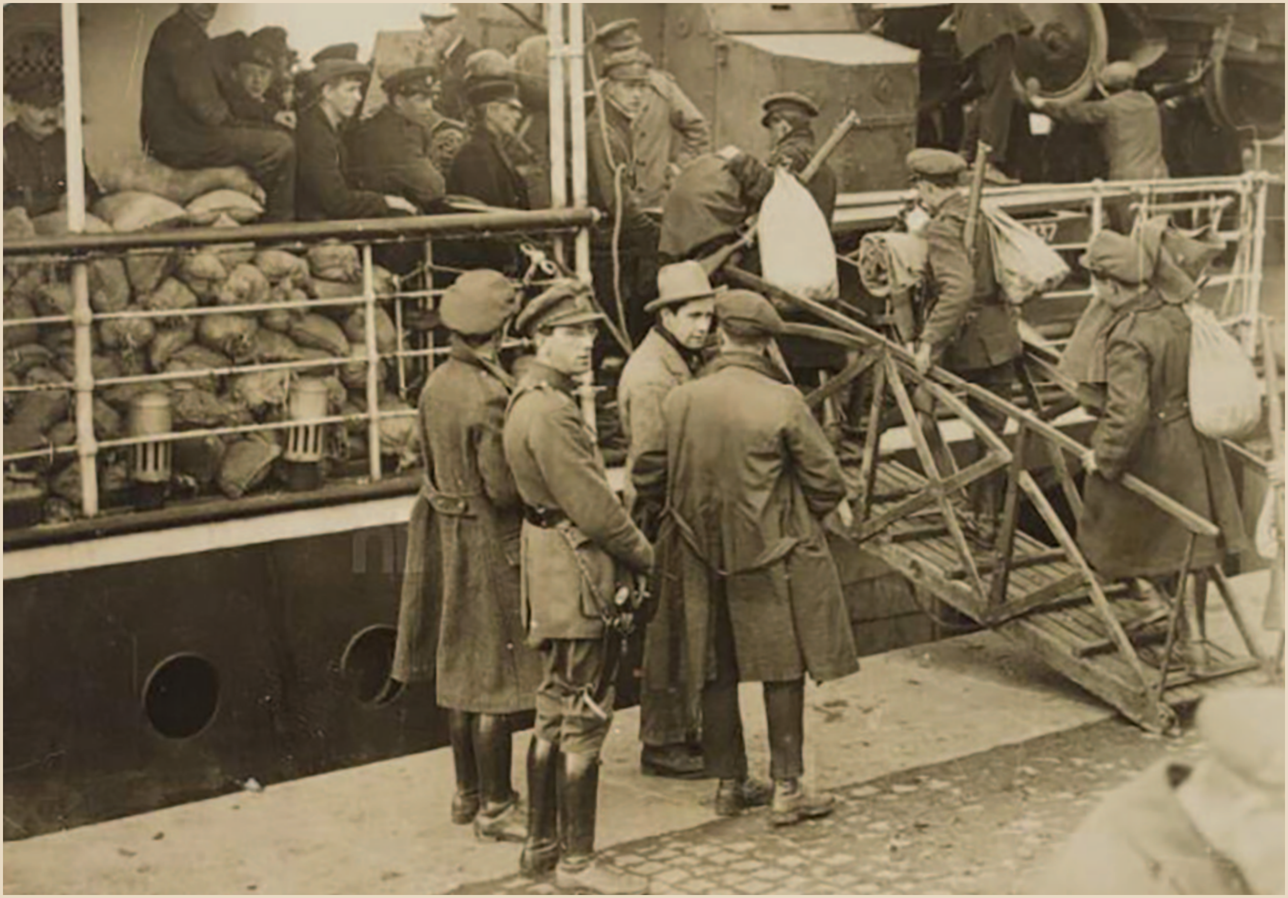

Trúpaí d'Óglaigh na hÉireann ag dul ar bord loinge ar a mbealach chun ceann scríbe rúnda, timpeall 1922. *(Leabharlann Náisiúnta na hÉireann, HOG81)*

ar na haimhrialtachtaí sa chaiteachas agus sa chuntasaíocht tar éis an Chogaidh Chathartha agus an dícheangal ó riarachán na Breataine, agus iad curtha in ord, thosaigh tuarascálacha agus cuntais leithreasa McGrath sna 1930idí ag léiriú gnáthghníomhaíochtaí stáit a fheidhmíonn mar is gnáth. Mar shampla, idir 1932-33, níor sáraíodh aon cheann de na meastacháin vótáilte. Thosaigh Saorstát na hÉireann agus an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste ag díriú ar thionscail dhúchasacha amhail uachtarlanna, iascach, forbairt ceilpe agus carraigín, talmhaíocht agus beostoc, agus láimhseáil siad dleachtanna allmhairithe na Breataine.

D'éirigh le McGrath: bhí struchtúir i bhfeidhm chun cuntasacht ó thaobh airgeadais a chinntiú.

TÉAMA 05

Fís Ag Breathnú Amach

Déanann Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a dícheall i gcónaí chun aithris a dhéanamh ar an dea-chleachtas idirnáisiúnta maidir le hiniúchadh a dhéanamh ar airgeadas stáit.

I 1922, rinne an Coiste Bunreachta mionscrúdú ar na bunreachtanna a bhí ag roinnt tíortha éagsúla agus chuaigh sé i gcomhairle le saineolaithe i riarachán airgeadais le linn dóibh samhail á roghnú acu le haghaidh oifig iniúchóireachta. Cé gur glacadh le cruth a réamhtheachtaí Briotánach nuair a cruthaíodh Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, fós féin rinne roghanna eile a bhreith; i gcás amháin, luaigh leaschathaoirleach an Choiste Bunreachta Darrell Figgis do Mhicheál Ó Coileáin an sampla Francach de Chúirt Chuntas, mar samhail féideartha d'Éirinn.

I bPáipéar Bán 1992 ar ról an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste bhí cuid chuimsitheach um athbhreithniú ar fhorbairtí idirnáisiúnta san iniúchóireacht náisiúnta. Chuir an t-athbhreithniú seo go mór le leathnú agus nuachóiriú na hOifige arna cuireadh i gcrích le hAcht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993. Go háirithe, tá treoir tugtha ag oifigí iniúchóireachta náisiúnta i gCeanada, san Astráil agus sa Nua-Shéalainn dá gcomhghleacaithe in Éirinn. Ba mhór an tacaíocht freisin a fuarthas síos na blianta ó oifigí iniúchta in Albain, sa Bhreatain Bheag agus i dTuaisceart Éireann.

Mar gheall ar an riachtanas ar fud an domhain leis an atógáil eacnamaíoch agus cuntasachta airgeadais tar éis an Dara Cogadh Domhanda fágadh go raibh níos mó comhair idirnáisiúnta idir comhlachtaí iniúchta. Bunaíodh an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta (INTOSAI) sa bhliain 1953.

Chuir Éire ionadaithe chuig Comhdháil na heagraíochta i Vín den chéad uair i 1962, agus chuaigh sí go hoifigiúil isteach le INTOSAI i 1968. Le rún ó Chomhthionól Ginearálta na Náisiún Aontaithe in 2011 tugtar aitheantas d'INTOSAI as institiúidí iniúchóireachta uachtaracha a neartú, ar sainchomhartha iad iontu féin de stát daonlathach. Tá Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ina ball freisin de rannán réigiúnach INTOSAI don Eoraip, ar a dtugtar EUROSAI, ónar bunaíodh é i 1989.

Bhí Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ina óstach ar a gcomhghleacaithe idirnáisiúnta in Éirinn go minic freisin. I 1963, thug comhalta de Chúirt Chuntais na Fraince cuairt ar an Oifig chun scríobh faoina feidhmiú le haghaidh staidéar comparáideach. Bhí Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste in Éirinn ina eiseamláir freisin do go leor iar-choilíneachtaí Briotanacha nuair a bhain siad an neamhspleáchas amach: Scríobh Ard-Iniúchóir na Cipire Rüstem Tatar, a ceapadh é an 16 Lúnasa 1960, chuig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste Liam Ó Cadhla an 23 Lúnasa chun comhairle a fháil, agus ar roinnt ócáidí sna 1970í agus 1980idí, chuir an Oifig fáilte roimh oiliúnaithe ón tSaimbia agus ón tSiombáib. I 1968, ghlac William

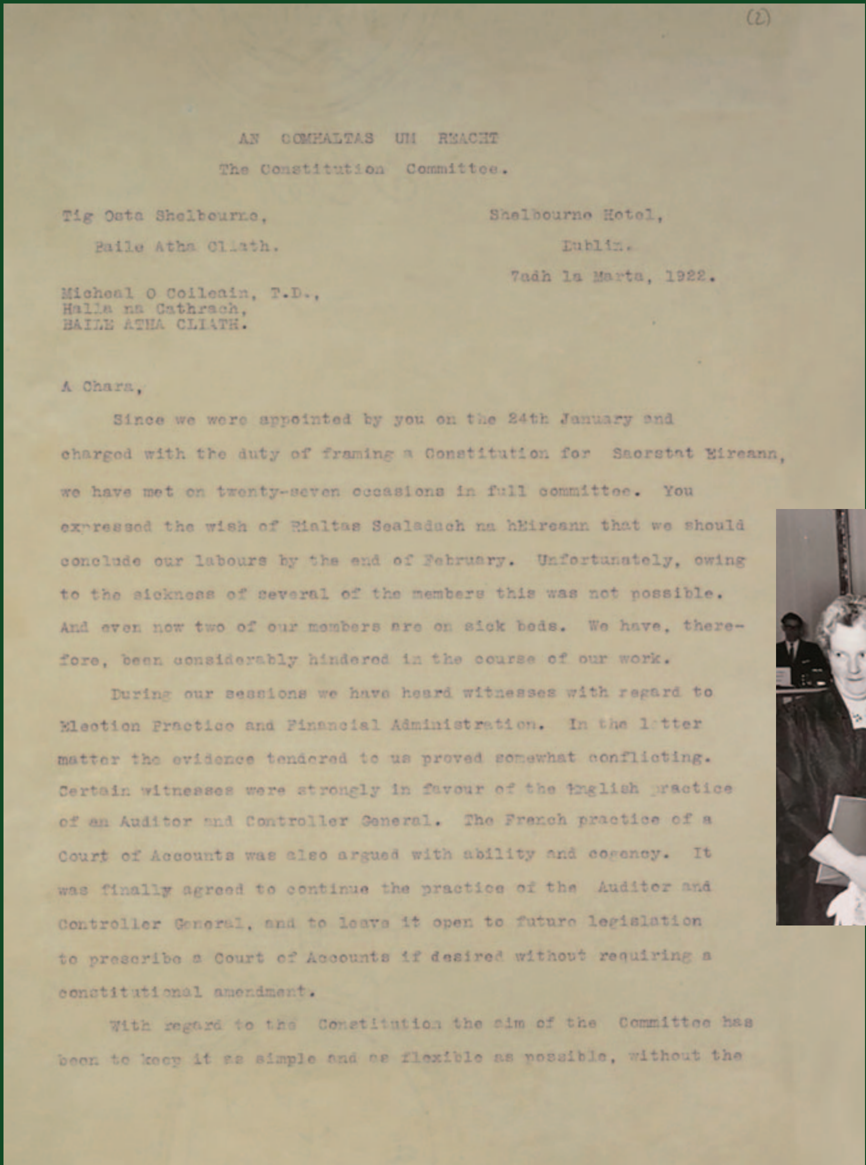

(2)

AN COMHALTAS UM REACHT

The Constitution Committee.

Tig Osta Shelbourne,
Baile Atha Cliath.

Shelbourne Hotel,
Dublin.

7adh la Marta, 1922.

Micheal O Coileain, T.D.,
Halla na Cathrach,
BAILE ATHA CLIATH.

A Chara,

Since we were appointed by you on the 24th January and charged with the duty of framing a Constitution for Saorstat Eireann, we have met on twenty-seven occasions in full committee. You expressed the wish of Rialtas Sealadach na hEireann that we should conclude our labours by the end of February. Unfortunately, owing to the sickness of several of the members this was not possible. And even now two of our members are on sick beds. We have, therefore, been considerably hindered in the course of our work.

During our sessions we have heard witnesses with regard to Election Practice and Financial Administration. In the latter matter the evidence tendered to us proved somewhat conflicting. Certain witnesses were strongly in favour of the English practice of an Auditor and Controller General. The French practice of a Court of Accounts was also argued with ability and cogency. It was finally agreed to continue the practice of the Auditor and Controller General, and to leave it open to future legislation to prescribe a Court of Accounts if desired without requiring a constitutional amendment.

With regard to the Constitution the aim of the Committee has been to keep it as simple and as flexible as possible, without the

Bhreithnigh Coiste Bhunreacht 1922 córas iniúchta airgeadais bunaithe ar an Cour des Comptes sa Fhrainc. *(Cartlann Náisiúnta, DE/9/10/5)*

Ag IV INCOSAI i Vín i 1962 (ó chlé) Mona Mac Gearailt, Sean Mac Gearailt, an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Liam Ó Cadhla, agus Rúnaí Príobháideach don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, Ellen (Nellie) Barry. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

Comhdháil EUROSAI i Stócólm i 1993. (Clé go Deas) An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Lauri McDonnell (1981–1994) le John Purcell. Tá Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste an Ríocht Aontaithe Sir John Bourn (1988–2008) ar chúl. *(Bailiúchán príobháideach John Purcell)*

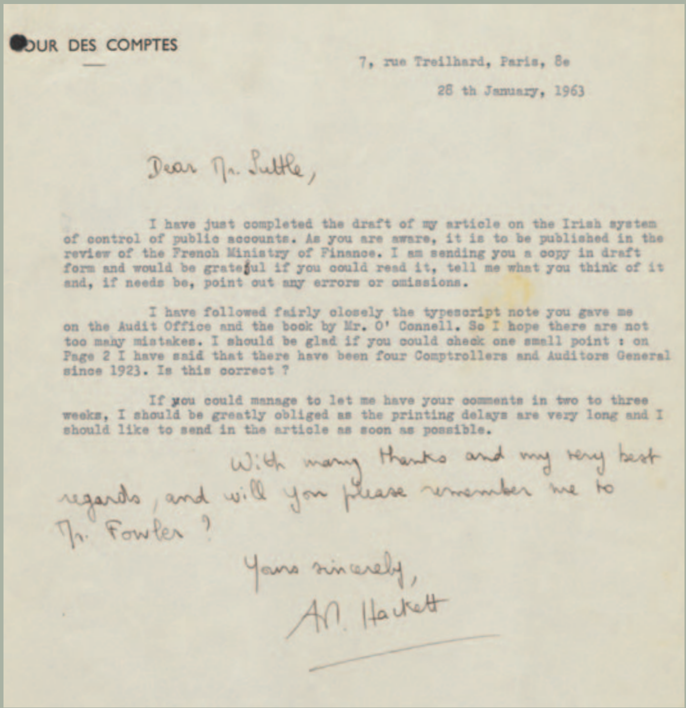

COUR DES COMPTES

7, rue Treilhard, Paris, 8e

28 th January, 1963

Dear Mr. Suttle,

I have just completed the draft of my article on the Irish system of control of public accounts. As you are aware, it is to be published in the review of the French Ministry of Finance. I am sending you a copy in draft form and would be grateful if you could read it, tell me what you think of it and, if needs be, point out any errors or omissions.

I have followed fairly closely the typescript note you gave me on the Audit Office and the book by Mr. O' Connell. So I hope there are not too many mistakes. I should be glad if you could check one small point : on Page 2 I have said that there have been four Comptrollers and Auditors General since 1923. Is this correct ?

If you could manage to let me have your comments in two to three weeks, I should be greatly obliged as the printing delays are very long and I should like to send in the article as soon as possible.

With many thanks and my very best regards, and will you please remember me to Mr. Fowler ?

Yours sincerely,

AM. Hackett

Litir ó Anne-Marie Hackett, conseillère référendaire ag an Cour des Comptes, chuig Frank Suttle, tar éis an cuairt a thug sí. Ba é an tUasal Fowler an Leas-Stiúrthóir Iniúchóireachta. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/105)*

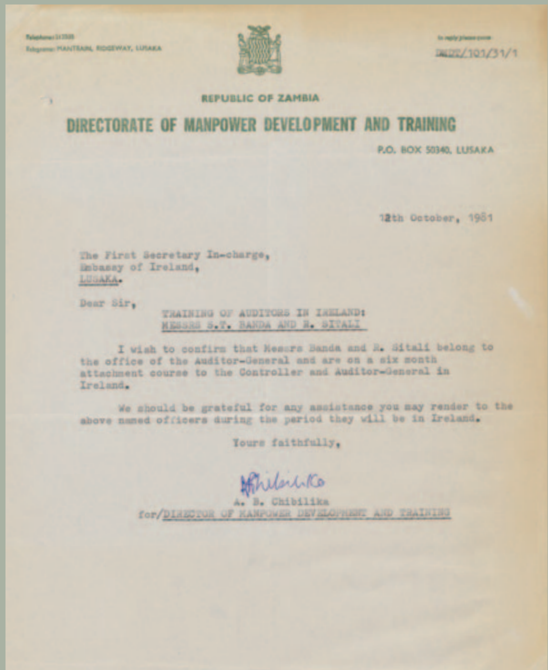

Telephone: 217505
Telegrams: MANTRAIN, RIDGEWAY, LUSAKA

In reply please quote
DMDT/101/31/1

REPUBLIC OF ZAMBIA

DIRECTORATE OF MANPOWER DEVELOPMENT AND TRAINING

P.O. BOX 50340, LUSAKA

12th October, 1981

The First Secretary In-charge,
Embassy of Ireland,
LUSAKA.

Dear Sir,

TRAINING OF AUDITORS IN IRELAND:
MESSRS S.T. BANDA AND R. SITALI

I wish to confirm that Messrs Banda and R. Sitali belong to the office of the Auditor-General and are on a six month attachment course to the Controller and Auditor-General in Ireland.

We should be grateful for any assistance you may render to the above named officers during the period they will be in Ireland.

Yours faithfully,

A. B. Chibilika
for/DIRECTOR OF MANPOWER DEVELOPMENT AND TRAINING

Litir i gclóscríbhinn ó A.B. Chibilika chuig an gcéad rúnaí i gceannas ag Ambasáid na hÉireann i Lusaka, an tSaimbia, 12 Deireadh Fómhair 1981. *(Cartlann Náisiúnta, DFA/2018/28/2483)*

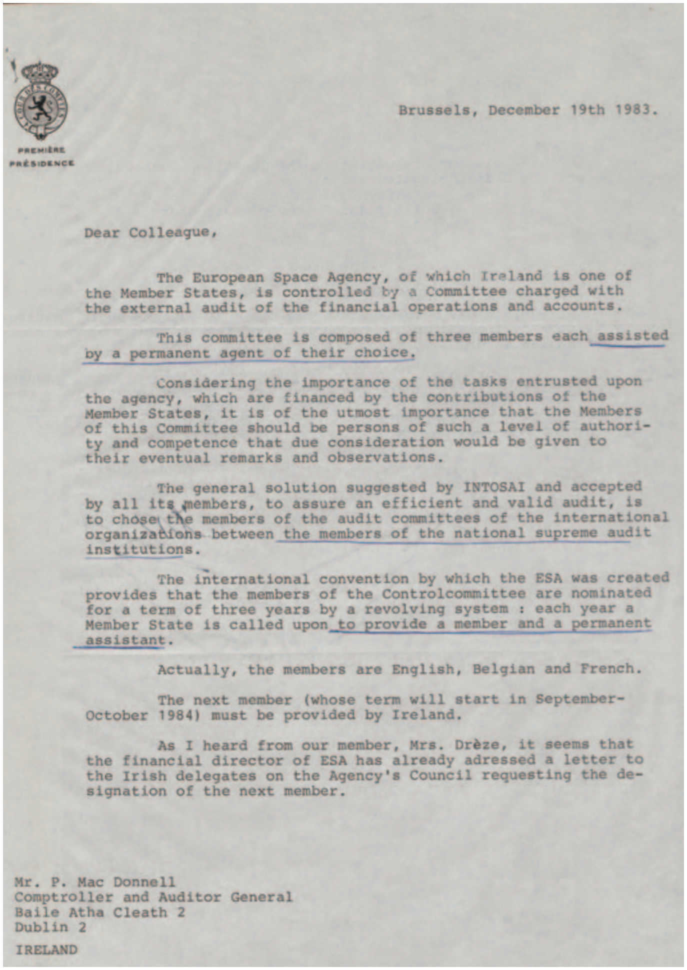

PREMIÈRE PRÉSIDENCE

Brussels, December 19th 1983.

Dear Colleague,

The European Space Agency, of which Ireland is one of the Member States, is controlled by a Committee charged with the external audit of the financial operations and accounts.

This committee is composed of three members each assisted by a permanent agent of their choice.

Considering the importance of the tasks entrusted upon the agency, which are financed by the contributions of the Member States, it is of the utmost importance that the Members of this Committee should be persons of such a level of authority and competence that due consideration would be given to their eventual remarks and observations.

The general solution suggested by INTOSAI and accepted by all its members, to assure an efficient and valid audit, is to chose the members of the audit committees of the international organizations between the members of the national supreme audit institutions.

The international convention by which the ESA was created provides that the members of the Controlcommittee are nominated for a term of three years by a revolving system : each year a Member State is called upon to provide a member and a permanent assistant.

Actually, the members are English, Belgian and French.

The next member (whose term will start in September-October 1984) must be provided by Ireland.

As I heard from our member, Mrs. Drèze, it seems that the financial director of ESA has already adressed a letter to the Irish delegates on the Agency's Council requesting the designation of the next member.

Mr. P. Mac Donnell
Comptroller and Auditor General
Baile Atha Cleath 2
Dublin 2

IRELAND

Litir ó H. Vrebos ón première présidence sa Bhruiséil chuig Lauri McDonnell maidir le Gníomhaireacht Spáis na hEorpa, 19 Nollaig 1983.
(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)

J. Mulcahy, Iniúchóir Sinsearach san Oifig, le post Ard-Iniúchóir na Saimbia, agus d'fhóin sé i Lusaka go dtí 1972.

Le déanaí, de réir mar a mhéadaigh an tAontas Eorpach, tá idirghníomhú ag an Oifig go háirithe le comhghleacaithe in Oirthear na hEorpa — mar shampla, Oifig Náisiúnta Iniúchóireachta na Slóivéine, ar mhian leo aithris a dhéanamh ar chóras iniúchóireachta poiblí na hÉireann in 2007, agus níos déanaí chun foghlaim ón iniúchadh a rinne an Oifig ar GNBS. Bhí malartuithe foirne ann freisin leis an RA agus leis an Astráil.

Thosaigh an Oifig ar pháirt a ghlacadh san iniúchadh ar chomhlachtaí Eorpacha sula ndeachaigh Éire isteach i gComhphobal Eacnamaíochta na hEorpa (CEE) i 1973. Mar shampla, bhí Seán Mac Gearailt ar bhord iniúchta na hEagraíochta um Chomhar Eacnamaíochta na hEorpa (ECFE ina dhiaidh sin) ó 1959 go 1963. Ó 1965 i leith, tá baint ag Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste le Bord Iniúchóireachta Eurocontrol (an Eagraíocht Eorpach um Shábháilteacht na hAerloingseoireachta), ar bunaíodh é i 1964 chun tacú le heitlíocht na hEorpa. Mar an gcéanna, ba Bhord Iniúchóireachta don CEE é réamhtheachtaí Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh, ar bunaíodh í i 1958, ar a raibh an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Frank Suttle ag fónamh. Ón am ar bunaíodh Cúirt Iniúchóirí na hEorpa i 1975, tagann ceannairí institiúidí iniúchóireachta náisiúnta bhallstáit an AE le chéile uair sa bhliain mar 'choiste teagmhála'. Tionóladh an chéad chomhdháil dá leithéid i mBaile Átha Cliath i 1979. In 2022, ceapadh Tony Murphy, a bhíodh ina bhall foirne d'Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, mar uachtarán Chúirt Iniúchóirí na hEorpa.

Bhí Lauri McDonnell, a ceapadh ina Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i 1981, gníomhach go háirithe san

Fochoiste Iniúchóireachta Feidhmíochta INTOSAI, Baile Átha Cliath, Márta 2023. Sa phictiúr bhí an lucht freastail os comhair Bhloc an Chisteáin i gCaisleán Bhaile Átha Cliath, an láthair ina raibh an Oifig roimhe seo. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

Eoraip ó 1973 i leith, le linn dó feidhmiú mar Leas- Stiúrthóir Iniúchóireachta na hÉireann. Ó 1974, bhí sé ina bhall Éireannach den choiste fiosrúcháin speisialta a bhunaigh Coimisiún na gComhphobal Eorpach chun scrúdú a dhéanamh ar cheist na gcleachtas calaoiseach maidir le caiteachas cistí an Chomhphobail. Agus ó 1977, tar éis dó bheith ina Rúnaí agus ina Stiúrthóir Iniúchóireachta an bhliain roimhe sin, bhí sé ina bhall Éireannach de Choiste Iniúchóireachta an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta. I 1984, rinneadh ina chomhalta é de choimisiún iniúchta Ghníomhaireacht Spáis na hEorpa.

Ar oileán na hÉireann, comhoibríonn Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste go dlúth le hOifig Iniúchóireachta Thuaisceart Éireann (NIAO). Faoi láthair, déanann siad iniúchadh le chéile ar sheacht gcomhlacht Thuaidh/Theas, lena n-áirítear Foras na Gaeilge agus Uiscebhealaí Éireann. Téann an comhoibriú seo siar roimh chomhaontú Bhéal Feirste/Aoine an Chéasta 1998. Forbairt thábhachtach ab ea cruinniú a tionóladh i Léim an Mhadaidh i 1995 maidir le naisc trasteorann a bhunú leis an NIAO. Glacann an Oifig páirt freisin mar bhreathnadóir ag cruinnithe d'Fhóram Iniúchóireachta Poiblí an RA, a d'éascaigh teagmhálacha le hArd-Iniúchóir Thuaisceart Éireann freisin.

In 2022, ghlac an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Seamus McCarthy cathaoirleacht ar Fhochoiste Iniúchóireachta Feidhmíochta (PAS) INTOSAI. I mí an Mhárta 2023, tionóladh an ceathrú cruinniú bliantúil déag den PAS i mBaile Átha Cliath, chun comóradh céad bliain na hOifige a cheiliúradh.

TÉAMA 06

An Neamhspleáchas a Chinntiú agus An Cur Isteach a Chosc

Is ráthóir daonlathais agus feidhmiú an Stáit é neamhspleáchas gníomhaíochta an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

Tá neamhspleáchas na n-institiúidí iniúchóireachta uachtaracha chomh ríthábhachtach sin gur eisigh INTOSAI an 'Dearbhú Lima' i 1977, inar moladh do stáit an neamhspleáchas sin a lua go sainráite ina mbunreacht.

Ó 1923 i leith, is gnách go dtugtar rochtain oscailte don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ar dhoiciméid stáit chun críocha iniúchta, de réir mar ba ghá. Mar sin féin, ar dhá ócáid shuntasacha, diúltaíodh rochtain ar chomhaid dó.

I 1925, mheas bord measúnóirí pinsean na seirbhíse míleata iarratais a bheith de chineál rúnda. D'aontaigh an Coiste um Chuntais Phoiblí go raibh údar leis an Roinn Cosanta iad a choinneáil siar. Bhí ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste an caiteachas a cheadú gan iniúchadh oscailte a dhéanamh. Eachtra aonuaire a bhí ann, i gcomhthéacs an Chogaidh Chathartha tamall beag roimhe sin, agus níor fheidhmigh sé mar fasach.

Bhain an dara eachtra le hiomaíochta cumhachta idir ranna rialtais agus Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Thosaigh sé i mí Iúil 1967 agus réitíodh é ar deireadh i mí na Nollag 1968. Mar thoradh air bhí an-chuid comhfhreagras, cruinnithe den Choiste um Chuntais Phoiblí, rannpháirtíocht an Ard-Aighne agus clúdach forleathan sa phreas. Taobh amuigh den cheist maidir le rochtain, is éard a bhí i gcontúirt ná dlisteanacht agus dlíthiúlacht an iniúchta ar éifeachtúlacht riaracháin in Éirinn — ar ar tugadh 'luach ar airgead' le himeacht ama a chinntiú, feidhm atá lárnach anois i ról Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

Is é an rud a tharla i samhradh na bliana 1967 ná gur dhiúltaigh Rúnaí agus Oifigeach Cuntasaíochta na Roinne Dlí agus Cirt, Peter Berry, trí chomhad a sholáthar don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste Frank Suttle maidir le costais taistil, leigheasanna, agus íocaíocht speansais finnéithe a bhain leis an nGarda Síochána. D'áitigh Peter Berry, a bhí ina oifigeach cumhachtach agus gairm fhada aige sa Roinn Dlí agus Cirt cheanna féin, gur bhain na doiciméid seo le beartas

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Eugene Frank Suttle, 1964–1973.

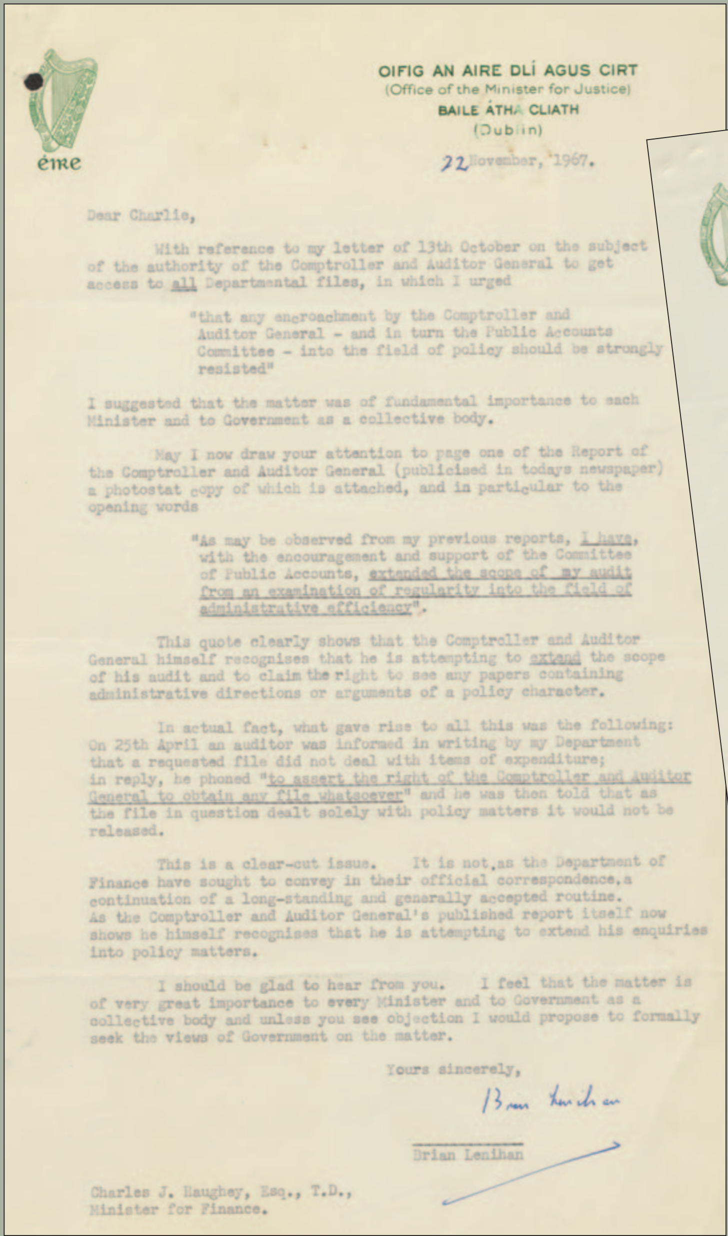

OIFIG AN AIRE DLÍ AGUS CIRT
(Office of the Minister for Justice)
BAILE ÁTHA CLIATH
(Dublin)

éire

22 November, 1967.

Dear Charlie,

With reference to my letter of 13th October on the subject of the authority of the Comptroller and Auditor General to get access to all Departmental files, in which I urged

"that any encroachment by the Comptroller and Auditor General - and in turn the Public Accounts Committee - into the field of policy should be strongly resisted"

I suggested that the matter was of fundamental importance to each Minister and to Government as a collective body.

May I now draw your attention to page one of the Report of the Comptroller and Auditor General (publicised in todays newspaper) a photostat copy of which is attached, and in particular to the opening words

"As may be observed from my previous reports, I have, with the encouragement and support of the Committee of Public Accounts, extended the scope of my audit from an examination of regularity into the field of administrative efficiency".

This quote clearly shows that the Comptroller and Auditor General himself recognises that he is attempting to extend the scope of his audit and to claim the right to see any papers containing administrative directions or arguments of a policy character.

In actual fact, what gave rise to all this was the following: On 25th April an auditor was informed in writing by my Department that a requested file did not deal with items of expenditure; in reply, he phoned "to assert the right of the Comptroller and Auditor General to obtain any file whatsoever" and he was then told that as the file in question dealt solely with policy matters it would not be released.

This is a clear-cut issue. It is not, as the Department of Finance have sought to convey in their official correspondence, a continuation of a long-standing and generally accepted routine. As the Comptroller and Auditor General's published report itself now shows he himself recognises that he is attempting to extend his enquiries into policy matters.

I should be glad to hear from you. I feel that the matter is of very great importance to every Minister and to Government as a collective body and unless you see objection I would propose to formally seek the views of Government on the matter.

Yours sincerely,

Brian Lenihan

Brian Lenihan

Charles J. Haughey, Esq., T.D.,
Minister for Finance.

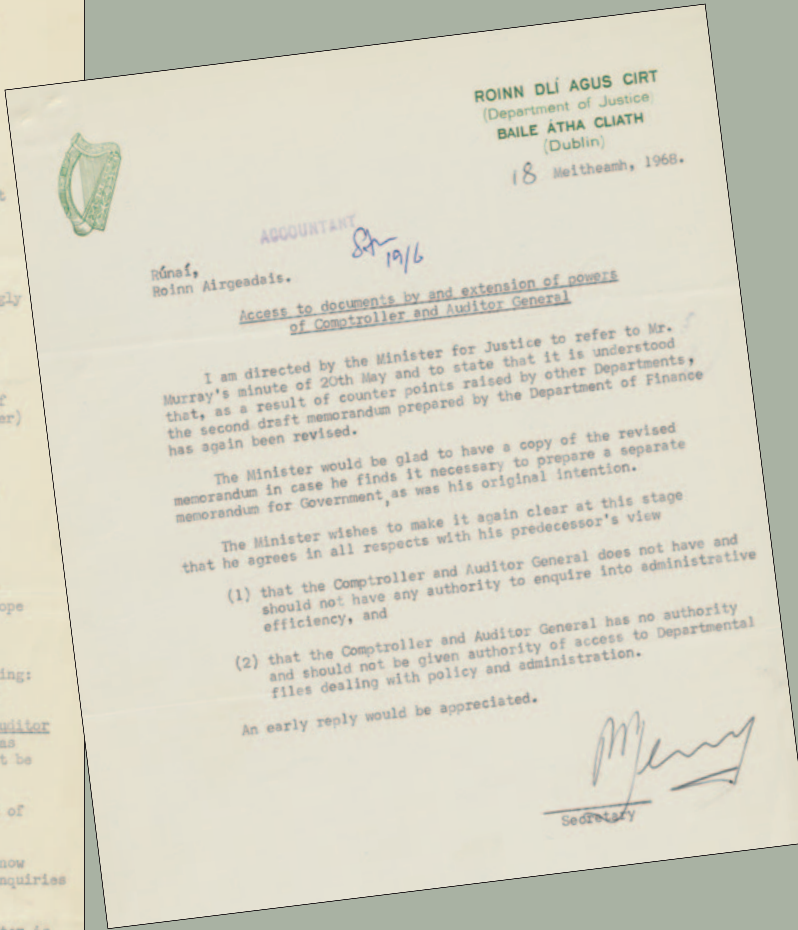

ROINN DLÍ AGUS CIRT
(Department of Justice)
BAILE ÁTHA CLIATH
(Dublin)

18 Meitheamh, 1968.

ACCOUNTANT

Rúnaí,
Roinn Airgeadais.

Access to documents by and extension of powers of Comptroller and Auditor General

I am directed by the Minister for Justice to refer to Mr. Murray's minute of 20th May and to state that it is understood that, as a result of counter points raised by other Departments, the second draft memorandum prepared by the Department of Finance has again been revised.

The Minister would be glad to have a copy of the revised memorandum in case he finds it necessary to prepare a separate memorandum for Government, as was his original intention.

The Minister wishes to make it again clear at this stage that he agrees in all respects with his predecessor's view

(1) that the Comptroller and Auditor General does not have and should not have any authority to enquire into administrative efficiency, and

(2) that the Comptroller and Auditor General has no authority and should not be given authority of access to Departmental files dealing with policy and administration.

An early reply would be appreciated.

Secretary

Litir fhoirmiúil ó Peter Berry chuig Rúnaí na Roinne Airgeadais, arna hiniúchadh ag Seán F. Murray, 18 Meitheamh 1968. *(Cartlann Náisiúnta, FIN/2017/062/607)*

Litir neamhfhoirmiúil ón Aire Dlí agus Cirt, Brian Lenihan chuig an Aire Airgeadais, Charles Haughey, 22 Samhain 1967. *(Cartlann Náisiúnta, FIN/2017/062/596)*

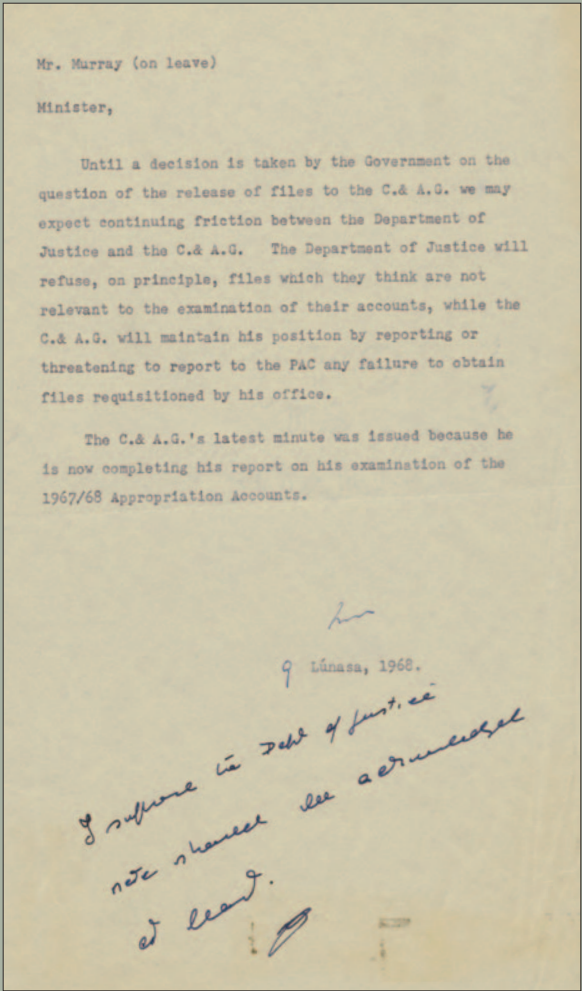

Mr. Murray (on leave)

Minister,

Until a decision is taken by the Government on the question of the release of files to the C.& A.G. we may expect continuing friction between the Department of Justice and the C.& A.G. The Department of Justice will refuse, on principle, files which they think are not relevant to the examination of their accounts, while the C.& A.G. will maintain his position by reporting or threatening to report to the PAC any failure to obtain files requisitioned by his office.

The C.& A.G.'s latest minute was issued because he is now completing his report on his examination of the 1967/68 Appropriation Accounts.

9 Lúnasa, 1968.

I suppose the Dept of Justice note should be acknowledged at least.

Nóta i clóscríbhinn chuig Rúnaí Cúnta na Roinne Airgeadais Seán F. Murray agus chuig an Aire Airgeadais Charles Haughey, agus nóta mínithe lámhscríofa leis, a scríobh Haughey, 9 Lúnasa 1968. *(Cartlann Náisiúnta, FIN/2017/062/607)*

agus mar sin go raibh siad lasmuigh de shainchúram an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Ba é an dearcadh coimeádach a bhí aige i ndáil le sainchúram na hOifige ba chúis leis an iarracht a rinne sé Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a shrianadh (i.e. a bheith teoranta d'airgead a scaoileadh agus d'iniúchadh cuntas) a srianadh, chomh maith leis an tuiscint a bhí aige ar phríomhchumhacht a phoist mar Rúnaí na Roinne Dlí agus Cirt.

I dtuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste le Suttle ar na Cuntais Leithreasa do 1966-67, luadh go raibh a iniúchadh leathnaithe aige chun éifeachtúlacht a chlúdach agus 'dá mbeadh cead ag ranna faisnéis a choinneáil siar nó a mhoilliú, ar fhorais bheartais nó leasa, bheadh an cuspóir ar fad atá leis an iniúchadh stáit curtha ó rath'.

Mar thoradh air sin, i mí na Nollag 1967, d'eisigh an Coiste um Chuntais Phoiblí tuarascáil eatramhach, ag cur in iúl gur chóir don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, chun a dhualgais a chomhlíonadh, rochtain a bheith aige ar na doiciméid a mheas sé a bheith riachtanach, agus nach raibh an reachtaíocht atá ann faoi láthair leordhóthanach chun tacú leis. Tá miontuairiscí fianaise sa tuarascáil eatramhach, lena n-áirítear scrúdú ar Frank Suttle, Peter Berry agus Rúnaí na Roinne Airgeadais T.K. Whitaker, ceannaire de facto státseirbhís na hÉireann.

I mí an Mhárta 1968, mar fhreagra ar dhréacht-mheabhrán de chuid na Roinne Airgeadais, scríobh Frank Suttle chuig T.K. Whitaker faoin iniúchadh ar éifeachtúlacht riaracháin agus cleachtais iniúchóireachta idirnáisiúnta reatha. Ina dhiaidh sin, d'eisigh an Roinn Airgeadais meabhrán chuig an rialtas, inar athdhearbhaíodh go raibh sé 'ar mhaithe le leas an phobail rochtain a thabhairt don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ar aon pháipéar nó páipéir a iarrann sé', ach ina luadh freisin go raibh an reachtaíocht leordhóthanach.

D'eisigh an Roinn Dlí agus Cirt frith-mheabhrán i mí Aibreáin 1968, inar leagadh béim ar na 'míthuiscintí bunúsacha, na

Thomas Kenneth (Ken) Whitaker, tráth dó a cheapadh ina Rúnaí ar an Roinn Airgeadais, 29 Bealtaine 1956. *(Cóipcheart SKP & Associates Ltd ag trádáil mar Lensmen & Associates, Lensmen Photographic Agency agus Lensmen Photographic Archive, Irish Photo Archive)*

míráiteas agus na neamhghníomhartha' i meabhrán na Roinne Airgeadais. Áitíodh ann gur 'dealraítear go gcuirfeadh Bunreacht 1937 cosc ar aon mhéadú ar na forálacha reachtúla atá ann faoi láthair'.

I mí na Bealtaine, rinne Rúnaí Cúnta na Roinne Airgeadais Seán F. Murray comhfhreagras le rúnaithe na ranna eile go léir agus le hOifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ar an ábhar. Léiríodh i roinnt freagraí go raibh míshuaimhneas ann maidir le rochtain neamhshrianta a dheonú don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Faoi Mheitheamh 1968, ní raibh aon rud réitithe, agus scríobh an tAire Dlí agus Cirt Michael Moran chuig an Aire Airgeadais Charles Haughey le gearáin athnuaite. B'ábhar díomá do Moran nár chuaigh Murray i gcomhairle lena roinn agus cheistigh sé an raibh sé cheart an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste a fhágáil chun cinneadh a dhéanamh ar na doiciméid a mheas sé a bheith riachtanach a scrúdú le haghaidh a iniúchadh.

Ar deireadh, an 11 Nollaig 1968, d'eisigh T.K. D'eisigh Whitaker, le tacaíocht ón rialtas, ciorclán chuig na hoifigigh chuntasaíochta go léir, ina ndearnadh é a athdhearbhú nach raibh baint ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste le beartas agus chinn sé gur cheart 'rochtain a thabhairt dó ar aon doiciméad nó comhad... a luann sé gur éilíonn sé chun críocha a iniúchta, ach amháin má mheastar go bhfuil rúndacht eisceachtúil i gceist, is cás gur ceart é a thaispeáint dó, duine-le-duine, faoi rún'. Is é sin an cleachtas atá ann ó shin i leith.

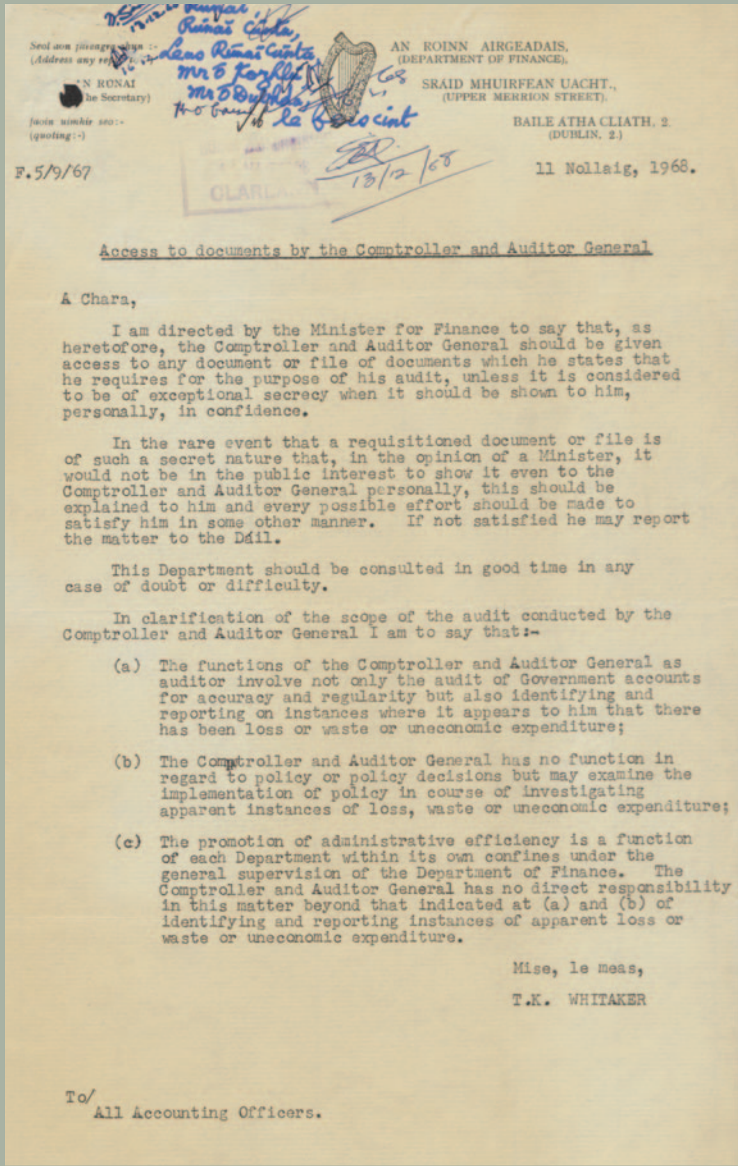

Seol aon freagra chun :-
(Address any reply to :-)

AN RÚNAÍ
(The Secretary)

faoin uimhir seo:-
(quoting:-)

AN ROINN AIRGEADAIS,
(DEPARTMENT OF FINANCE),

SRÁID MHUIRFEAN UACHT.,
(UPPER MERRION STREET).

BAILE ATHA CLIATH, 2.
(DUBLIN, 2.)

F.5/9/67

11 Nollaig, 1968.

Access to documents by the Comptroller and Auditor General

A Chara,

I am directed by the Minister for Finance to say that, as heretofore, the Comptroller and Auditor General should be given access to any document or file of documents which he states that he requires for the purpose of his audit, unless it is considered to be of exceptional secrecy when it should be shown to him, personally, in confidence.

In the rare event that a requisitioned document or file is of such a secret nature that, in the opinion of a Minister, it would not be in the public interest to show it even to the Comptroller and Auditor General personally, this should be explained to him and every possible effort should be made to satisfy him in some other manner. If not satisfied he may report the matter to the Dáil.

This Department should be consulted in good time in any case of doubt or difficulty.

In clarification of the scope of the audit conducted by the Comptroller and Auditor General I am to say that:-

(a) The functions of the Comptroller and Auditor General as auditor involve not only the audit of Government accounts for accuracy and regularity but also identifying and reporting on instances where it appears to him that there has been loss or waste or uneconomic expenditure;

(b) The Comptroller and Auditor General has no function in regard to policy or policy decisions but may examine the implementation of policy in course of investigating apparent instances of loss, waste or uneconomic expenditure;

(c) The promotion of administrative efficiency is a function of each Department within its own confines under the general supervision of the Department of Finance. The Comptroller and Auditor General has no direct responsibility in this matter beyond that indicated at (a) and (b) of identifying and reporting instances of apparent loss or waste or uneconomic expenditure.

Mise, le meas,

T.K. WHITAKER

To/
All Accounting Officers.

Ciorclán le T.K. Whitaker. *(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S18215)*

TÉAMA 07

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an Coiste um Chuntais Phoiblí

Tar éis an chéad tuarascáil ón Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i 1924, bhunaigh Dáil Éireann an chéad Choiste um Chuntais Phoiblí d'fhonn scrúdú a dhéanamh ar a chuntais agus a thuarascáil leithreasa iniúchta a scrúd.

Tá athruithe tagtha ar an gCoiste um Chuntais Phoiblí le himeacht ama, ach níor tháinig aon athrú ar a raison d'être: scrúdú a dhéanamh ar na cuntais go léir arna n-iniúchadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus ar na tuarascálacha go léir arna ndéanamh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, agus ansin, más gá, oifigigh chuntasaíochta, nó daoine cuntasacha, a dhéanfaidh moltaí chuig an Dáil iomlán ina dhiaidh sin, a cheistiú.

Faoi riarachán Chaisleán Bhaile Átha Cliath réamh-1922, rinne an Coiste um Chuntais Phoiblí in Westminster athbhreithniú ar an gcaiteachas poiblí in Éirinn. Ní nuálaíocht arna déanamh ag Saorstát Éireann tar éis neamhspleáchais a bhaint amach i 1922 é ab ea an Coiste um Chuntais Phoiblí (CCP).

Faoina chéad bhuan-orduithe, cheap Dáil Éireann Coiste um Chuntais Phoiblí gach bliain. D'ainmnigh an Dáil 12 TD ar dtús, ar bhonn traspháirtí, a d'fheidhmigh le chéile mar an CCP. Thogh an coiste a chathaoirleach ansin, arbh TD freasúra laistigh is duine den 12 duine a ceapadh i gcónaí. B'éigean do Theachtaí Dála nua a bhí ag fónamh ar an CCP iad féin a chur ar an eolas maidir le ról an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, agus lena gcuid dualgas féin. Is minic a thug George McGrath é féin faoi chúram na gcomhaltaí a chur ar an eolas.

Le blianta fada anuas, bhí tuarascáil bhliantúil an CCP bunaithe ar thuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. I 1944, léirigh an TD Neamhspleách James Dillon, a bhí ina chathaoirleach ar an CCP, an idirspleáchas seo go soiléir le linn na díospóireachta chun comharba McGrath a cheapadh:

> **“rinne an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste, ar ócáidí éagsúla, a dhualgas a tharmligean chuig an Uasal Maher … Bheadh sé thar a bhieth deacair don Choiste um Chuntais Phoiblí — coiste a ionadaíonn comhaltaí de na Páirtithe go léir sa Teach seo — a dhualgais a chomhlíonadh go héifeachtúil gan an cúnamh a thug an tUasal Maher dúinn. Bheadh sé beagnach dodhéanta don choiste sin a dhualgais a chomhlíonadh go héifeachtúil, gan an obair atá déanta ag an Uasal Maher, i ndáil leis na nithe éagsúla a tháinig os comhair an choiste a shoiléiriú lena mbreithniú, agus anuas air sin i ndáil leis na cúrsaí seo go léir a chur in ord is oiriúnach don tuarascáil bhliantúil. Caithfidh mé a rá go raibh an taithí ollmhór agus an cumas iontach atá ag an Uasal Maher ar fáil, i gcónaí, don choiste sin, gan stad gan staonadh.”**

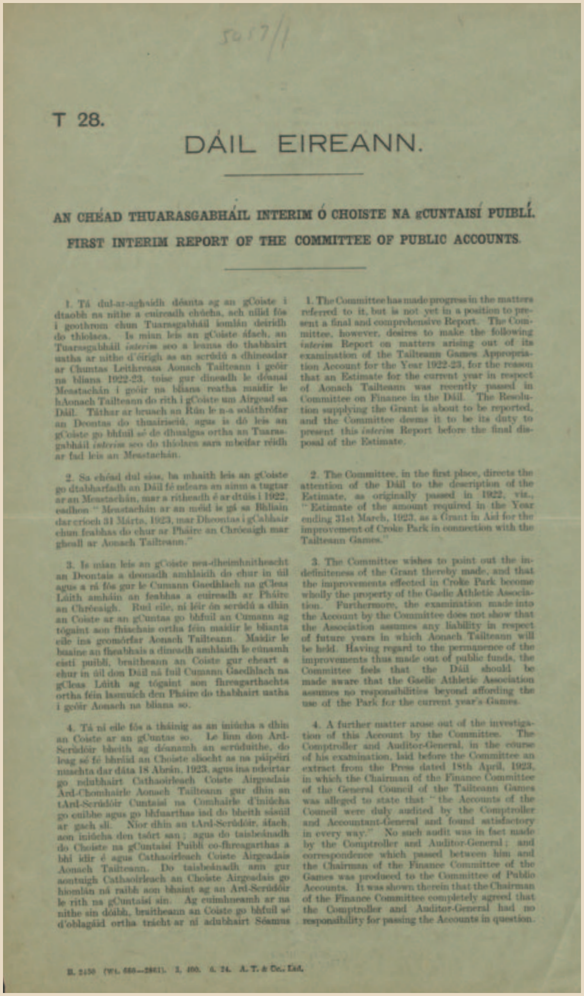

T 28.

DÁIL EIREANN.

AN CHÉAD THUARASGABHÁIL INTERIM Ó CHOISTE NA gCUNTAISÍ PUIBLÍ.

FIRST INTERIM REPORT OF THE COMMITTEE OF PUBLIC ACCOUNTS.

1. Tá dul-ar-aghaidh déanta ag an gCoiste i dtaobh na nithe a cuireadh chúcha, ach níl fós i gcothrom chun Tuarasgabháil iomlán deiridh do thíolaca. Is mian leis an gCoiste áfach, an Tuarasgabháil *interim* seo a leanas do thabhairt uatha ar nithe d'éirigh as an scrúdú a dhineadar ar Chuntas Leithreasa Aonach Tailteann i gcóir na bliana 1922-23, toisc gur díneadh le déanai Meastachán i gcóir na bliana reatha maidir le hAonach Tailteann do rith i gCoiste um Airgead sa Dáil. Táthar ar bruach an Rún le n-a soláthrófar an Deontas do thuairisciú, agus is dó leis an gCoiste go bhfuil sé de dhualgas ortha an Tuarasgabháil *interim* seo do thíolaca sara mbeifar réidh ar fad leis an Meastachán.

2. Sa chéad dul síos, ba mhaith leis an gCoiste go dtabharfadh an Dáil fé ndeara an ainm a tugtar ar an Meastachán, mar a ritheadh é ar dtúis i 1922, eadhon "Meastachán ar an méid is gá sa Bhliain dar críoch 31 Márta, 1923, mar Dheontas i gCabhair chun feabhas do chur ar Pháirc an Chróceaigh mar gheall ar Aonach Tailteann."

3. Is mian leis an gCoiste neamh-dheimhnitheacht an Deontais a deonadh amhlaidh do chur in úil agus a rá fós gur le Cumann Gaedhlach na gCleas Lúith amháin an feabhas a cuireadh ar Pháirc an Chróceaigh. Rud eile, ní léir ón scrúdú a dhin an Coiste ar an gCuntas go bhfuil an Cumann ag tógaint aon fhiachais ortha féin maidir le blianta eile ina gcomórfar Aonach Tailteann. Maidir le buaine an fheabhais a díneadh amhlaidh le cúnamh cistí puiblí, braitheann an Coiste gur cheart a chur in úil don Dáil ná fuil Cumann Gaedhlach na gCleas Lúith ag tógaint aon fhreagarthachta ortha féin lasmuich den Pháirc do thabhairt uatha i gcóir Aonach na bliana so.

4. Tá ní eile fós a tháinig as an iniúcha a dhin an Coiste ar an gCuntas so. Le linn don Ard-Scrúdóir bheith ag déanamh an scrúduithe, do leag sé fé bhráid an Choiste sliocht as na páipéirí nuachta dar dáta 18 Abráin, 1923, agus ina ndeirtar go ndubhairt Cathaoirleach Coiste Airgeadais Ard-Chomhairle Aonach Tailteann gur dhin an tArd-Scrúdóir Cuntaisí na Comhairle d'iniúcha go cuibhe agus go bhfuarthas iad do bheith sásúil ar gach slí. Níor dhin an tArd-Scrúdóir, áfach, aon iniúcha den tsórt san; agus do taisbeánadh do Choiste na gCuntaisí Puiblí co-fhreagarthas a bhí idir é agus Cathaoirleach Coiste Airgeadais Aonach Tailteann. Do taisbeánadh ann gur aontuigh Cathaoirleach an Choiste Airgeadais go hiomlán ná raibh aon bhaint ag an Ard-Scrúdóir le rith na gCuntaisí sin. Ag cuimhneamh ar na nithe sin dóibh, braitheann an Coiste go bhfuil sé d'oblagáid ortha trácht ar ní adubhairt Séamus

1. The Committee has made progress in the matters referred to it, but is not yet in a position to present a final and comprehensive Report. The Committee, however, desires to make the following *interim* Report on matters arising out of its examination of the Tailteann Games Appropriation Account for the Year 1922-23, for the reason that an Estimate for the current year in respect of Aonach Tailteann was recently passed in Committee on Finance in the Dáil. The Resolution supplying the Grant is about to be reported, and the Committee deems it to be its duty to present this *interim* Report before the final disposal of the Estimate.

2. The Committee, in the first place, directs the attention of the Dáil to the description of the Estimate, as originally passed in 1922, viz., "Estimate of the amount required in the Year ending 31st March, 1923, as a Grant in Aid for the improvement of Croke Park in connection with the Tailteann Games."

3. The Committee wishes to point out the indefiniteness of the Grant thereby made, and that the improvements effected in Croke Park become wholly the property of the Gaelic Athletic Association. Furthermore, the examination made into the Account by the Committee does not show that the Association assumes any liability in respect of future years in which Aonach Tailteann will be held. Having regard to the permanence of the improvements thus made out of public funds, the Committee feels that the Dáil should be made aware that the Gaelic Athletic Association assumes no responsibilities beyond affording the use of the Park for the current year's Games.

4. A further matter arose out of the investigation of this Account by the Committee. The Comptroller and Auditor-General, in the course of his examination, laid before the Committee an extract from the Press dated 18th April, 1923, in which the Chairman of the Finance Committee of the General Council of the Tailteann Games was alleged to state that "the Accounts of the Council were duly audited by the Comptroller and Accountant-General and found satisfactory in every way." No such audit was in fact made by the Comptroller and Auditor-General; and correspondence which passed between him and the Chairman of the Finance Committee of the Games was produced to the Committee of Public Accounts. It was shown therein that the Chairman of the Finance Committee completely agreed that the Comptroller and Auditor-General had no responsibility for passing the Accounts in question.

B. 2150 (Wt. 888—2861). 2, 400. 5. 24. A. T. & Co., Ltd.

Tar éis na chéad tuarascála ón Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i 1924, bhunaigh an Dáil an Coiste um Chuntais Phoiblí. Foilsíodh an chéad tuarascáil eatramhach ón gCoiste um Chuntais Phoiblí (arna léiriú sa phictiúr) an 12 Bealtaine 1924. *(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S5457)*

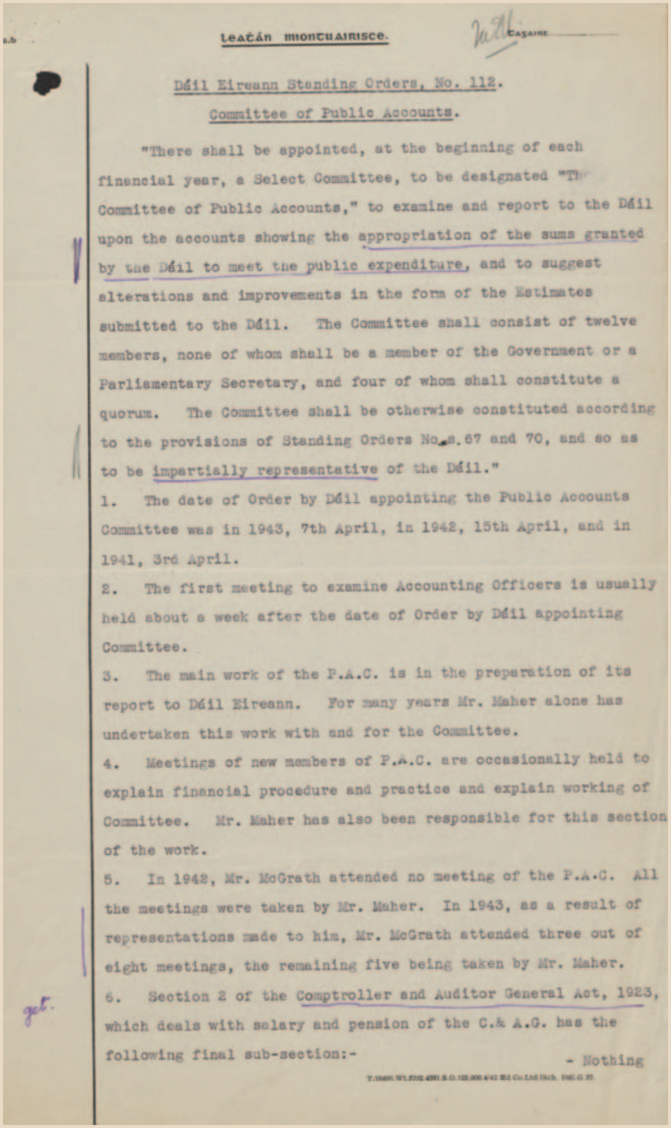

Leatán Miontuairisce.

Dáil Eireann Standing Orders, No. 112.

Committee of Public Accounts.

"There shall be appointed, at the beginning of each financial year, a Select Committee, to be designated "The Committee of Public Accounts," to examine and report to the Dáil upon the accounts showing the appropriation of the sums granted by the Dáil to meet the public expenditure, and to suggest alterations and improvements in the form of the Estimates submitted to the Dáil. The Committee shall consist of twelve members, none of whom shall be a member of the Government or a Parliamentary Secretary, and four of whom shall constitute a quorum. The Committee shall be otherwise constituted according to the provisions of Standing Orders Nos.67 and 70, and so as to be impartially representative of the Dáil."

1. The date of Order by Dáil appointing the Public Accounts Committee was in 1943, 7th April, in 1942, 15th April, and in 1941, 3rd April.

2. The first meeting to examine Accounting Officers is usually held about a week after the date of Order by Dáil appointing Committee.

3. The main work of the P.A.C. is in the preparation of its report to Dáil Eireann. For many years Mr. Maher alone has undertaken this work with and for the Committee.

4. Meetings of new members of P.A.C. are occasionally held to explain financial procedure and practice and explain working of Committee. Mr. Maher has also been responsible for this section of the work.

5. In 1942, Mr. McGrath attended no meeting of the P.A.C. All the meetings were taken by Mr. Maher. In 1943, as a result of representations made to him, Mr. McGrath attended three out of eight meetings, the remaining five being taken by Mr. Maher.

6. Section 2 of the Comptroller and Auditor General Act, 1923, which deals with salary and pension of the C.& A.G. has the following final sub-section:- - Nothing

Miontuairisc don Taoiseach maidir le George McGrath tráth a d'imigh sé ar scor, an 3 Aibreán, 1944. *(Cartlann Náisiúnta, TSCH/3/S13452)*

Cruinniú den CCP i dTeach Chill Dara, c.1999. (C go D), an tsraith uachtarach: Na Teachtaí Dála Beverley Cooper-Flynn, Seán Doherty, Seán Ardagh, Denis Foley; Teachtaí Dála sa tsraith íochtair Pat Rabbitte, Thomas Gildea, Pádraig McCormack, Bernard Durkan. Cúlra: An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste John Purcell (an dara ó chlé) agus Cathaoirleach an Choiste um Chuntais Phoiblí Jim Mitchell (tríú duine ó chlé), le OARC&C agus foireann den Oireachtas. *(Bailiúchán príobháideach John Purcell)*

Stadán ó Oireachtas TV. An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste Seamus McCarthy le linn cruinnithe den Choiste um Chuntais Phoiblí, Eanáir 2023. D'athraigh cruinnithe teilifíse an próiseas trí é a dhéanamh níos poiblí agus níos láithrí.

Tá an CCP neamhpháirteach agus ní dhéileálann sé le cúrsaí beartais. Tá an chumhacht aige daoine agus doiciméid a iarraidh. Is gnách go mbíonn na finnéithe ina n-oifigigh chuntasaíochta i ngach aon roinn stáit, nó ag daoine cuntasacha eile, a ghairtear orthu mar ghnáthamh. Is finné buan é an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

De réir mar atá méadú tagtha ar ról an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, tá forbairt tagtha ar an CCP freisin. I 1992, ní raibh difríocht bhunúsach idir feidhmeanna an CCP, mar atá leagtha amach sna buan-orduithe, agus na feidhmeanna a bunaíodh i 1922. Tar éis Acht 1993 a rith, tugadh isteach athruithe suntasacha ar théarmaí tagartha an choiste. Faoi láthair, éilíonn rún ó Dháil Éireann an CCP a bhunú tar éis olltoghcháin, le fónamh ar feadh ré na Dála sin, seachas go bliantúil. Tá 13 TD ina gcomhalta ann anois. Tá méadú tagtha ar a ról freisin agus áirítear leis anois a chinntiú go bhfuil 'seirbhísí poiblí á reáchtáil go héifeachtach agus go bhfuil luach ar airgead á réadú acu'.

TÉAMA 08

Nuachóiriú

Ba é an t-athrú ba shuntasaí a tháinig ar Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste le céad bliain anuas ná an t-athchóiriú iomlán, arna dhéanamh i 1993, ar an reachtaíocht a bhí mar bhonn agus thaca ag an Oifig. Tháinig Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993 le bheith ina bhunchloch don nuachóiriú, lenar cuireadh ar chumas na hOifige freastal ar na hathruithe ó thaobh mhaoiniú an stáit a tharla le linn an fichiú haois agus na héilimh iniúchta nua a tháinig isteach ina dhiaidh sin.

Roimh 1993, foráladh do shainchúram iniúchta an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste san Exchequer and Audit Department Act, 1866. Ba ionann forálacha Acht 1993 agus aitheantas fhoirmiúil ar na cleachtais a tháinig chun cinn ó bunaíodh an Oifig i 1923. Bronnadh feidhmeanna iniúchta breise go hoifigiúil leis a bhí á n-iarraidh ag an Oifig ó dheireadh na 1960idí: mar shampla, an ceart scrúdú agus tuairisciú a dhéanamh ar an barainneacht agus ar an éifeachtúlacht lena gcaitear airgead poiblí agus an tslí a ndéantar meastóireacht ar éifeachtacht. Tugtar an sainchúram 'luach ar airgead' ar na feidhmeanna seo.

I 1985, chuir an Coiste um Chuntais Phoiblí tuarascáil speisialta ar fáil ar acmhainní agus feidhmeanna an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Bhí an CCP i bhfabhar athrú reachtaíochta:

Mhínigh an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste don Choiste gur nós le blianta fada na teorainneacha sin a shárú trí aird a dhíriú ar chaillteanas, ar dhramhaíl agus ar ghnéithe eile a bhaineann le heacnamaíocht agus le héifeachtúlacht i ndáil le grinnscrúdú a dhéanamh ar chaiteachas poiblí ach nach bhfuil aon bunús leis seo sa reachtaíocht. Is é tuairim an Choiste gur chóir go mbeadh bonn reachtúil ann agus ina theannta sin go bhfuil gá le hathbhreithniú níos leithne fós chun glacadh le gach gné den iniúchadh ar a dtugtar 'luach ar airgead' go minic.

Bhí an tátal a bhí aige ró-shoiléir:

Tá sé deacair don Choiste a chreidiúint gur cheart go mbeadh ról an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste sa tír seo fós ag brath ar reachtaíocht atá ann le breis agus céad bliain.

Is éard a bhí i gceist le tuarascáil 1988 ar ról an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ná iniúchadh ar theorainneacha an tsainchúraim reachtúil reatha agus athbhreithniú ar an gcleachtas idirnáisiúnta. I measc go leor rudaí eile, léiríodh an gá atá le reachtaíocht atá ann cheana a nuashonrú sa tuarascáil. Mhol sé freisin go ndéanfaí iniúchadh rialtais áitiúil a chónascadh. Bhain ceann dá phríomhcheisteanna le hiniúchadh ar chomhlachtaí stát-tionscanta. Glacadh go leor de na moltaí sa tuarascáil seo arís i bPáipéar Bán 1992, inar leagadh amach beartas an Rialtais maidir le sainchúram an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a athchóiriú.

Tionscnaíodh Bille an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú) i mí Iúil 1992. Bhí dul chun cinn an Bhille tríd an Oireachtas fada agus mionsonraithe, lena chinntiú gur thuig comhaltaí an Oireachtais na hathruithe molta agus gur aontaigh siad leo. Bhí Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste in ann cur leis agus a tuairimí a thabhairt. Chuir comhghleacaithe sa RA, a rinne a Ranna Státchiste agus Iniúchta a athmhúnlú agus a nuachóiriú go hOifig Iniúchóireachta Náisiúnta (NAO) i 1983, treoir ina leith freisin. Leis an National Audit Act, 1983 sa RA cuireadh ar chumas an NAO freastal ar na hathruithe ar ról an rialtais. Go háirithe, chuir sé ar chumas Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste an RA tuairisciú don pharlaimint ar an 'luach ar airgead' a bhain ranna rialtais amach.

Le hAcht 1993, a tháinig ina dhlí an 1 Eanáir 1994, leathnaíodh raon feidhme shainordú an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste chun iniúchadh barainneachta agus éifeachtúlachta a áireamh agus na córais atá i bhfeidhm chun éifeachtacht a bhaint amach. Athdhearbhaíodh san Acht croíghnó an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste freisin — eisíocaíocht a rialú agus iniúchadh a dhéanamh ar chuntais airgid atá á riar ag an Oireachtas nó faoi rialú an Oireachtais.

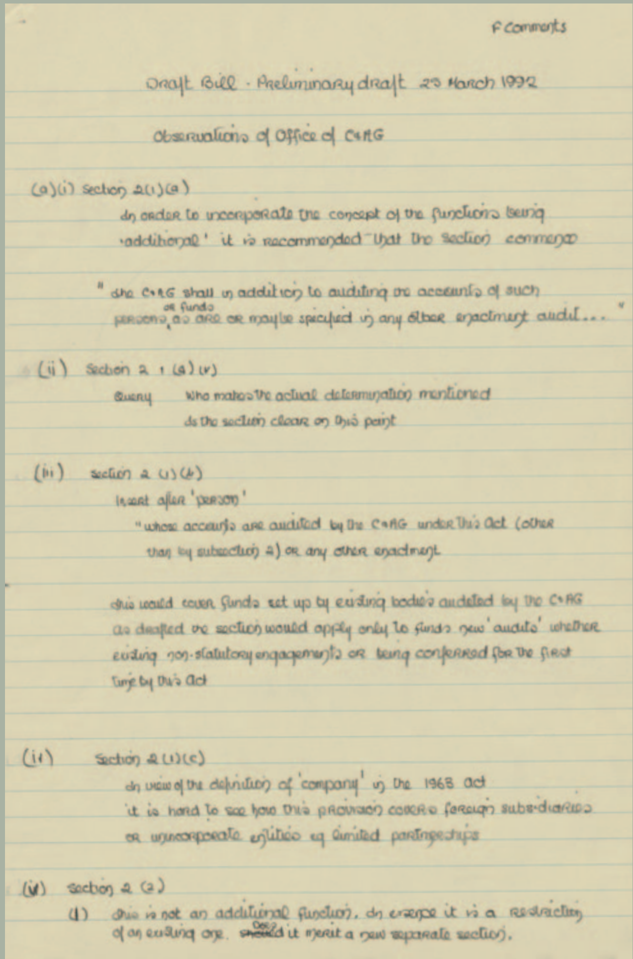

F Comments

Draft Bill - Preliminary draft 23 March 1992

Observations of Office of C&AG

(a)(i) Section 2(1)(a)

In order to incorporate the concept of the functions being 'additional' it is recommended that the Section commence

" The C&AG shall in addition to auditing the accounts of such persons or funds as are or may be specified in any other enactment audit... "

(ii) Section 2 1 (a) (v)

Query Who makes the actual determination mentioned
Is the section clear on this point

(iii) Section 2 (1)(b)

Insert after 'person'

" whose accounts are audited by the C&AG under this Act (other than by subsection 2) or any other enactment

This would cover funds set up by existing bodies audited by the C&AG
As drafted the section would apply only to funds new 'audits' whether existing non-statutory engagements or being conferred for the first time by this Act

(iv) Section 2 (1)(c)

In view of the definition of 'company' in the 1963 Act
it is hard to see how this provision covers foreign subsidiaries or unincorporate entities eg limited partnerships

(v) Section 2 (2)

(1) This is not an additional function. In essence it is a restriction of an existing one. Does it merit a new separate section.

Nótaí maidir le Bille 1992, scríofa ag John Buckley. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

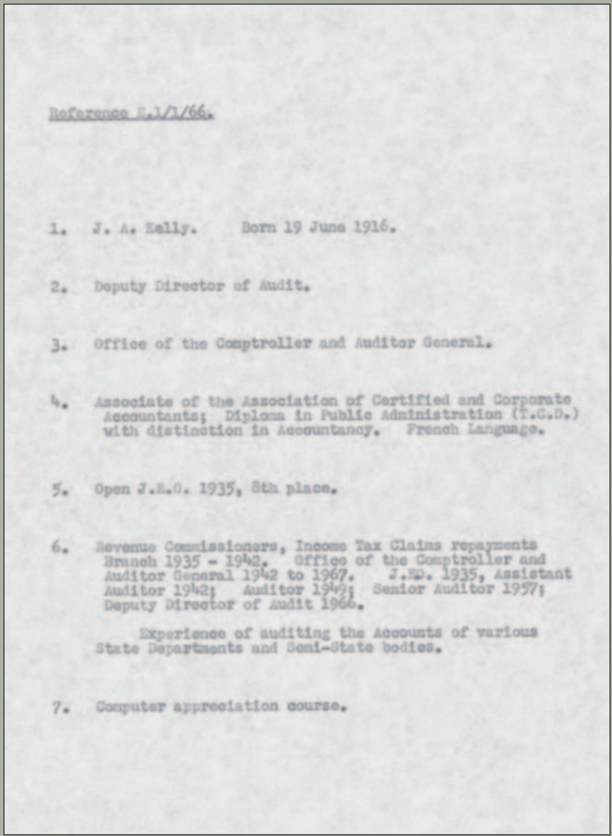

Reference E.1/1/66.

1. J. A. Kelly. Born 19 June 1916.

2. Deputy Director of Audit.

3. Office of the Comptroller and Auditor General.

4. Associate of the Association of Certified and Corporate Accountants; Diploma in Public Administration (T.C.D.) with distinction in Accountancy. French Language.

5. Open J.E.O. 1935, 8th place.

6. Revenue Commissioners, Income Tax Claims repayments Branch 1935 - 1942. Office of the Comptroller and Auditor General 1942 to 1967. J.EO. 1935, Assistant Auditor 1942; Auditor 1949; Senior Auditor 1957; Deputy Director of Audit 1966.

Experience of auditing the Accounts of various State Departments and Semi-State bodies.

7. Computer appreciation course.

Sampla de CV ó 1967 ina dtaispeántar go raibh foireann an OARC&C, ó lár na 1960idí, ag fáil oiliúint i ndáil le ríomhairí agus, ag féachaint do bhallraíocht ionchasach CEE na hÉireann ag an am, ag foghlaim Fraincise. *(Cartlann Náisiúnta, CAG/2001/73/128)*

I 1994, tháinig oifigeach sinsearach ó NAO isteach san Oifig ar iasacht, chun comhairle a thabhairt ar fhorbairt srutha nua oibre ‘Luach ar Airgead’ (VFM), agus chomhoibrigh sé go dlúth leis an gcéad stiúrthóir in Éirinn um VFM, John Buckley.

Soiléiríodh leis an Acht na comhlachtaí atá le hiniúchadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste freisin. Ba é an beartas a cuireadh in iúl ná go mbeadh gach comhlacht tráchtála leathstáit agus a bhfochuideachtaí le hiniúchadh ag iniúchóirí ón earnáil phríobháideach; d'fhan comhlachtaí stát-tionscanta neamhthráchtála faoi shainchúram an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, é sin nó tugadh faoi iad, lena n-áirítear gníomhaireachtaí sláinte agus coistí gairmoideachais. Leis an Acht, tugadh cearta áirithe iniúchta don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste freisin.

Soiléiriú eile a rinneadh ná gur ndearnadh Achtanna éagsúla i ndáil le luach saothair agus pinsean an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a aisghair agus a ionadú le hAcht 1993. Bhí siad seo riachtanach sa chéad leath den fichiú haois — mar oifigeach bunreachtúil, b’éigean reachtaíocht a dhéanamh maidir le luach saothair agus socruithe pinsin an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Laghdaíodh aois scoir an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste go 65.

Tá alt d’Acht 1993 tiomanta go sonrach do cheart rochtana an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i ndáil le doiciméid, is é sin an ghné lárnach de Théama 6: An Neamhspleáchas a Chinntiú agus An Cur Isteach a Chosc.

Anuas ar an reachtaíocht, ba de dheasca an dul chun cinn teicneolaíochta a tharla an nuachóiriú. Tháinig féidearthachtaí nua freisin le teacht na ríomhairí sna 1970idí. D'éirigh sé níos éasca an ollanailís sonraí a dhéanamh, agus éascaíodh níos mó éifeachtúlachta san Oifig dá réir. D’fhéadfaí patrúin agus eisceachtaí a shainaithint go tapa, agus d’éascaigh an teicneolaíocht méid níos mó iniúchtaí spriocdhírithe. D’fhéadfaí méid an iniúchta a mhéadú freisin.

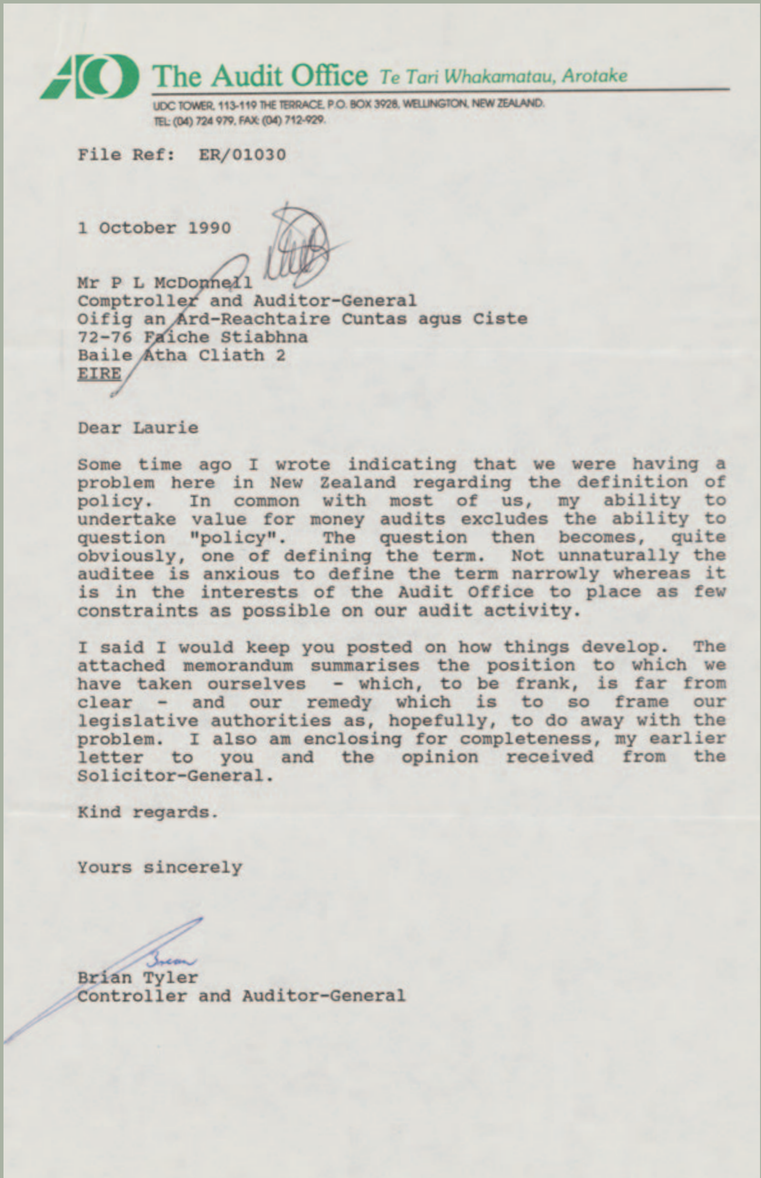

The Audit Office *Te Tari Whakamatau, Arotake*

UDC TOWER, 113-119 THE TERRACE, P.O. BOX 3928, WELLINGTON, NEW ZEALAND.
TEL: (04) 724 979, FAX: (04) 712-929.

File Ref: ER/01030

1 October 1990

Mr P L McDonnell
Comptroller and Auditor-General
Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
72-76 Faiche Stiabhna
Baile Atha Cliath 2
EIRE

Dear Laurie

Some time ago I wrote indicating that we were having a problem here in New Zealand regarding the definition of policy. In common with most of us, my ability to undertake value for money audits excludes the ability to question "policy". The question then becomes, quite obviously, one of defining the term. Not unnaturally the auditee is anxious to define the term narrowly whereas it is in the interests of the Audit Office to place as few constraints as possible on our audit activity.

I said I would keep you posted on how things develop. The attached memorandum summarises the position to which we have taken ourselves - which, to be frank, is far from clear - and our remedy which is to so frame our legislative authorities as, hopefully, to do away with the problem. I also am enclosing for completeness, my earlier letter to you and the opinion received from the Solicitor-General.

Kind regards.

Yours sincerely

Brian Tyler
Controller and Auditor-General

Sampla den chomhoibriú sa nuachóiriú: litir clóscríofa ó Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste na Nua-Shéalainne Brian Tyler chuig Lauri McDonnell. *(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)*

Bhí an Oifig ar thús cadhnaíochta ó thaobh úsáid ríomhairí de. Bhí an caidreamh láidir atá aige lena chontrapháirt i gCeanada ríthábhachtach don nuachóiriú teicniúil seo freisin, mar gur thug Ceanada cead a bogearraí Anailíse Idirghníomhach ar Eastóscadh Sonraí (IDEA) a úsáid. Chuir iniúchóireacht ríomhaire-bhunaithe an-chabhair ar fáil, go háirithe i réimse an leasa — seirbhís stáit a d'fhás as cuimse ó thús na 1950idí.

Áirítear Oireachtas TV agus, níos déanaí, beoshruthú an Oireachtais ar ghnéithe eile den nuachóiriú. Bhí an CCP ina suí i seomra iata go dtí na luath-1980í, tráth, tar éis roinnt díospóireachta, ar ligeadh d'ionadaithe lucht an phreasa freastal ar éisteachtaí. Ba i mBealtaine 1998 a taifeadadh cruinniú CCP den chéad uair. Mar gheall ar sheisiúin bheo ar an teilifís, a thosaigh i 2004, fágadh go raibh níos mó cuntasachta.

Le hAcht 1993, in éineacht le nuálaíocht teicneolaíochta agus le cur i bhfeidhm an dea-chleachtais idirnáisiúnta i dteannta a chéile, rinneadh an-tábhacht le deich mbliana anuas den fhichiú haois ó thaobh oibriú agus sainchúram Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

TÉAMA 09

Cás-Staidéar:

Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an Imscrúdú um DIRT

Leis an imscrúdú um DIRT, fiosrúchán parlaiminteach a cuireadh ar bun chun líomhaintí imghabhála cánach arna éascú ag an earnáil bhaincéireachta a imscúdú, ardaíodh próífíl Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste a ardú go suntasach.

An 17 Nollaig 1998, chuir Dáil Éireann de chúram ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste John Purcell scrúdú a dhéanamh ar mheasúnú agus ar bhailiú Cánach Coinneála ar Ús Taisce (DIRT) idir 1 Eanáir 1986 agus 1 Nollaig 1998 arna dhéanamh ag institiúidí airgeadais agus na Coimisinéirí Ioncaim. Go háirithe, bhí ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste imscrúdú a dhéanamh ar aon úsáid a baineadh as cuntais neamhchónaitheacha bhréagacha chun an cháin a imghabháil, arbh í sin cáin a toibhíodh ar an ús a íocadh ar chuntais taisce.

Faoi Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, 1923, féadfar a ordú don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, le rún ó Dháil Éireann, obair shonraithe a dhéanamh thar a cheann, ach ní dhearnadh sin riamh. Bhí ghá ann an reachtaíocht atá ann cheana a nuashonrú chun cumhachtaí a thabhairt don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ba ghá chun an fiosrúchán parlaiminteach a sheoladh go leordhóthanach.

Go bunúsach, is éard a rinneadh leis an Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus Coistí Thithe an Oireachtais (Forálacha Speisialta), 1998 ná cumhachtaí eisceachtúla a thabhairt don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, cuid acu nach raibh feidhm acu ach ar feadh fhad thréimhse an fhiosrúcháin amháin. Mar sin féin, tá dhá fhoráil den Acht ag a bhfuil éifeacht leanúnach. Le halt 12, deonaítear pribhléid don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lasmuigh de Theach Laighean: 'beidh siad faoi phribhéid iomlán cibé áite agus cibé caoi a bhfoilseofar iad', agus le halt 21 leasaíodh Acht 1923: cuireadh an focal 'iarrfar' in ionad ' éileofar' in Acht 1998 Act chun aitheantas a thabhairt do neamhspleáchas an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste John Purcell ina oifig i gCaisleán Bhaile Átha Cliath agus a thuarascáil aigesean ar an imscrúdú maidir le DIRT, an 22 Iúil 1999. *(Rolling News)*

Chun an imscrúdú um DIRT a éascú, leis an Acht, tugadh cumhacht don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste Príomhfheidhmeannaigh agus pearsanra ardchéime eile a thabhairt isteach ó na bainc agus iad a chur faoi mhionn (Alt 6). Tugadh cumhachtaí speisialta dó freisin chun doiciméid na mbanc a fhionnachtain (Alt 9). I ndáiríre, tugadh cumhachtaí gar-bhreithiúnacha don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste John Purcell chun an fiosrúchán a stiúradh. Faoina mhaoirseacht ghinearálta, ceapadh iniúchóir ó lasmuigh den dlínse chun scrúdú a dhéanamh ar chuntais taisce laistigh de na hinstitiúidí airgeadais thar a cheann (Alt 10).

Ba iad seo a leanas na trí phríomhchéim den fhiosrúchán: scrúdú a dhéanamh ar dhoiciméid iomchuí a bhí i seilbh na mbanc agus na gCoimisinéirí Ioncaim, fianaise a ghlacadh faoi mhionn ó oifigigh ó na bainc, ón mBanc Ceannais agus ó na Coimisinéirí Ioncaim, agus mionscrúdú a dhéanamh ar chuntais bhainc ag an t-iniúchóir neamhspleách, arna cheapadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

Lean an t-imscrúdú ar aghaidh ar feadh seacht mí, ag tosú i mí Eanáir 1999. Foilsíodh tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, a bhí 610 leathanach ar fad, an 19 Iúil 1999; ansin, idir Lúnasa agus Samhain 1999, shuigh fochoiste um DIRT an CCP 26 lá d'éisteachtaí poiblí thar thréimhse sé seachtaine agus scríobh sé a chéad tuarascáil, gníomh a raibh dhá mhí i gceist lena dhéanamh. D'oibrigh an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste go dlúth le Jim Mitchell TD, Cathaoirleach an CCP, freisin, arbh é an cathaoirleach ar an bhfiosrúchán.

Le linn na n-éisteachtaí poiblí, rinne na bainc, na Coimisinéirí Ioncaim agus an Roinn Airgeadais aighneachtaí. Bhí ar Ghobharnóir an Bhainc Ceannais, Maurice O'Connell, fianaise a thabhairt maidir le cleachtais an Bhainc Ceannais i ndáil leis na bainc a rialú. Cuireadh Príomhfheidhmeannaigh an Bhainc agus cathaoirleach na gCoimisinéirí Ioncaim faoi ghrinnscrúdú poiblí nuair a cuireadh na héisteachtaí ar an teilifís, agus fágadh go raibh an próiseas trédhearcach dá bharr. In 2000, luaigh an Teachta Pat Rabbitte, ball den fho-choiste, ag smaoineamh siar dó:

> **[B]hí tacaíocht shoiléir le brath ón bpobal do rathúlacht an fhiontair anseo.... Ní bhíonn gnaoi na ndaoine ar na bainc de ghnáth agus bhí a gcustaiméirí sásta go raibh orthu cuntas a thabhairt go poiblí i ndáil lena ngníomhartha.**

D'fhoilsigh an Coiste um Chuntais Phoiblí a thuairimí ar thuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i mí Aibreáin 2001.

Ba é an toradh a bhí ar an imscrúdú ná gur bailíodh suas le €860 milliún de DIRT agus cáin bhunúsach faoi mhí an Mheithimh 2008 — tháinig an cháin bhunúsach chun cinn nuair a imscrúdaíodh foinse na dtaiscí. Leagadh béim san fhiosrúchán ar chlaonpháirteachas na mbanc le custaiméirí maidir le cuntais neamhchónaitheacha bhréagacha. Leagadh béim ann freisin ar mhainneachtain na gCoimisinéirí Ioncaim beart tráthúil agus cuí a dhéanamh, agus drogall an Bhainc Ceannais dul i ngleic leis an neamhchomhlíonadh aitheanta sna bainc.

TÉAMA 10

Idirghabháil Stáit: GNBS agus na Bainc a Chobhsú

I mí Mheán Fómhair 2008, tháinig cúlú eacnamaíochta domhain in Éirinn mar gheall ar ghéarchéim airgeadais i gcóras baincéireachta na hÉireann. Chlis ar an mbonn cánach. Mar thoradh ar idirghabháil stáit chun tacú leis an gcóras baincéireachta, tugadh Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste go lár an phróisis trínar comhdhlúthaíodh agus díoladh fiacha na mbanc.

Thar na blianta roimhe sin, bhí suimeanna móra tugtha d'iasacht d'fhorbróirí réadmhaoine ag na bainc agus na cumainn foirgníochta agus bhí siad fágtha anois le comhthaobhacht (bhí an chuid is mó de na hiasachtaí seo urraithe ag sócmhainní réadmhaoine) a raibh a luach níos ísle ná luach na n-iasachtaí a bhí curtha ina leith.

I mí Aibreáin 2009, d'fhógair an tAire Airgeadais Brian Lenihan go raibh Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) le cruthú chun déileáil leis na hiasachtaí a bhaineann le maoin ó chúig institiúid airgeadais (AIB, Banc na hÉireann, an Banc Angla-Éireannach, an Cumann Foirgníochta Oideachais agus Cumann Foirgníochta Forleitheadach na hÉireann) 'chun fáil réidh leis an riosca sistéamach seo atá ann do chóras baincéireachta na hÉirean', agus chun 'an toradh airgeadais is fearr is féidir a bhaint amach' a fháil ó na hiasachtaí don cháiníocóir. Is éard a bhí mar an sprioc bheartais fhoriomlán ná na fiacha uile a ghlanadh agus GNBS a thabhairt chun críche faoi 2020.

Dá réir sin, bunaíodh GNBS go hoifigiúil mar chomhlacht reachtúil i mí na Nollag 2009 faoin Acht fán nGníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní, 2009. Faoi dheireadh 2010, bhí punann iasachtaí glactha aige ag a raibh €71 billiún tugtha ar airleacan do chustaiméirí ag na bainc. D'íoc sé €31 billiún as na hiasachtaí seo, agus fágadh na bainc le easnamh maoinithe dá réir comhionann le 58 faoin gcéad den leabhar iasachta bunaidh.

Ar feadh tréimhse, bhí GNBS ar cheann de na cuideachtaí sealúchais is mó ar domhan. Cé nach ndearna an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste iniúchadh ar chomhlachtaí tráchtála stáit, mar gheall ar nádúr agus scála oibríocht an GNBS spreagadh an tOireachtas chun iniúchadh a dhéanamh ar an GNBS, agus an fheidhm bhreise a bhaineann le tuairisciú gach trí bliana ar dhul chun cinn an GNBS a chur ar iontaoibh na hOifige. Níos mó ná riamh, bhí dearbhú údarásach neamhspleách ag teastáil ó Dháil Éireann go raibh airgead poiblí á úsáid i gceart.

Tá sé sainráite in Alt 57 den Acht nach mór don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste cuntais GNBS a iniúchadh. Mar sin bhí baint ag an Oifig le maoirseacht a dhéanamh ar GNBS ón tús. Mar gheall ar scála a cuid oibríochtaí, bhunaigh an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste John Buckley foireann iniúchta tiomnaithe chun cuntais GNBS a iniúchadh agus chun tuairisciú a dhéanamh ar fheidhmíocht an GNBS i bhfáil agus i mbainistiú na n-iasachtaí a aistrítear ó na bainc. Le hAlt 226

John Buckley do cheapadh ag an Uachtarán Máire Mhic Ghiolla Íosa.
(Rolling News)

d'Acht 2009 forordaíodh athbhreithniú tríbhliantúil ar dhul chun cinn GNBS freisin, a bheidh le déanamh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

I mí an Mhárta 2020, d'fhógair an GNBS go raibh 'na €31.8 billiún uile de fhiachais arna n-eisiúint chun iasachtaí a shealbhú ó na hInstitiúidí Rannpháirteacha aisíoctha go hiomlán'.

Bhí ról lárnach ag an Oifig d'fhonn an mhaoirseacht phoiblí a chinntiú i ndáil le punann na n-iasachtaí lagaithe a bhainistiú ag GNBS, is iasachtaí a fuair GNBS ó na bainc. Ba é an dara céim sa phróiseas cobhsaíochta ná aghaidh a thabhairt ar easnamh maoinithe na mbanc agus, faoi Iúil 2012, bhí €65 billiún infheistithe ag an Stát mar chaipiteal sna bainc. Rianaíodh an t-athchaipitliú i dtuarascálacha bliantúla an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, a thuairiscigh ar an méadú a tháinig dá réir ar an bhfiachas náisiúnta, a raibh na hinfheistíochtaí sin mar chúis pháirteach leis, freisin.

Tar éis na fáltais ó dhiúscairt a cuid infheistíochtaí faoi na bearta cobhsaíochta, agus díbhinní lánsaoil ionchais an GNBS don Státchiste, a chur san áireamh, measadh glanchostas don Stát ar an bpróiseas foriomlán cobhsaíochta baincéireachta mar €45 billiún i mí na Nollag 2021.

TÉAMA 11

‘Rian an Iniúchta’: Taifid Stairiúla an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceapadh an chéad duine a raibh ról aige faoin teideal Auditor General of Ireland [Ard-Iniúchóir na hÉireann] i mí an Mhárta 1547, i gcomhthéacs aistriú ollmhór ar úinéireacht talún agus riachtanas chun leasanna na Corónach a chosaint.

Tar éis an Reifirméisean i Sasana i 1534, cuireadh tús le díscaoileadh na mainistreacha in Éirinn sa bhliain 1536. Bhí riarthóirí iontaofa ag teastáil chun críocha éadáil na Corónach stráicí móra talún agus foirgneamh. Ba é an príomhról a bhí aige ná an chaoi ar diúscraíodh talamh a sheiceáil, agus táirgeadh cainníochtaí taifead tábhachtach, lena n-áirítear gníomhais teidil, agus ba ghá iad a chosaint. Bhí imní ar Phríomh-Chomhairle Shasana, áfach, nach raibh leasanna na Corónach á gcosaint in Éirinn.

Mar gheall ar an athrú reachtúil i ndáil le hÉirinn ó thiarnas go ríocht i 1541, fágadh go raibh an rialú níos déine, agus, i 1547, d’fhonn a chinntiú go raibh an duine a bhí ag déanamh maoirsiú ar na haistrithe talún agus ag cinntiú go raibh an Choróin ag fáil na bhfáltas neamhspleách, cheap an rí Richard Brasier mar Ard-Iniúchóir na hÉireann. Ba é an príomhról a bhí aige ná a sheiceáil conas a diúscraíodh talamh. Táirgeadh cainníochtaí taifead tábhachtach, lena n-áirítear gníomhais teidil, agus ba ghá iad a chosaint. Leanadh le hoifig Auditor General for Ireland a bheith ann ar feadh na 275 bliain ina dhiaidh sin.

Tar éis Acht Aontais na bliana 1801 idir an Bhreatain agus Éire, chumasc leis an Acht the Consolidation Fund Act, 1816 rinneadh Státchiste na hÉireann a thabhairt isteach i Státchiste na Breataine. Mar sin, ó 1817, cuireadh cuntais ioncam cánach na hÉireann go Londain. Sa bhliain 1822, cuireadh post Vice-Treasurer [Leas-Chisteoir] in ionad an Auditor General for Ireland. Ba é Robert Jocelyn, an tríú hiarla Roden, an sealbhóir deiridh den ról — arbh tuarastal gan saothrú a bhí i gceist leis faoin am sin — ó 1820 go 1822. Ba iad a sheanathair, Robert Jocelyn, Céad Iarla Roden, a raibh an ról aige díreach roimhesean, agus bhí an oifig aigesean ar feadh beagnach leathchéad bliain, ó 1750 go 1797, agus roimhe sin bhí sé ag a athairsean, an dara iarla, Robert Jocelyn freisin.

Sa bhliain 1834, cruthaíodh Office of the Comptroller of the Exchequer sa Ríocht Aontaithe. I mí an Mheithimh 1866, leis an Exchequer and Audit Departments Act, chomhcheangail an Príomh-Aire William Gladstone an Office of the Audit Board agus Oifig an Office of the Comptroller of the Exchequer chun ‘éadáil, coimeád, agus eisiúint airgid phoiblí a rialáil, agus chun socrú a dhéanamh maidir le hiniúchadh a dhéanamh ar a gcuntais'. Tá Acht 1866 fós mar bhunús leis an iniúchadh poiblí in Éirinn.

Ar an drochuair, agus in ainneoin go bhfuil an ról fós ann leis na céadta blianta, is minic a bhíonn taifid Ard-Iniúchóir na hÉireann agus an iniúchta poiblí gann. Tar éis bunú Oifig an Stáit Páipéir i 1702, coinníodh doiciméid thábhachtacha stáit i dTúr na dTaifead i gCaisleán Bhaile Átha Cliath.

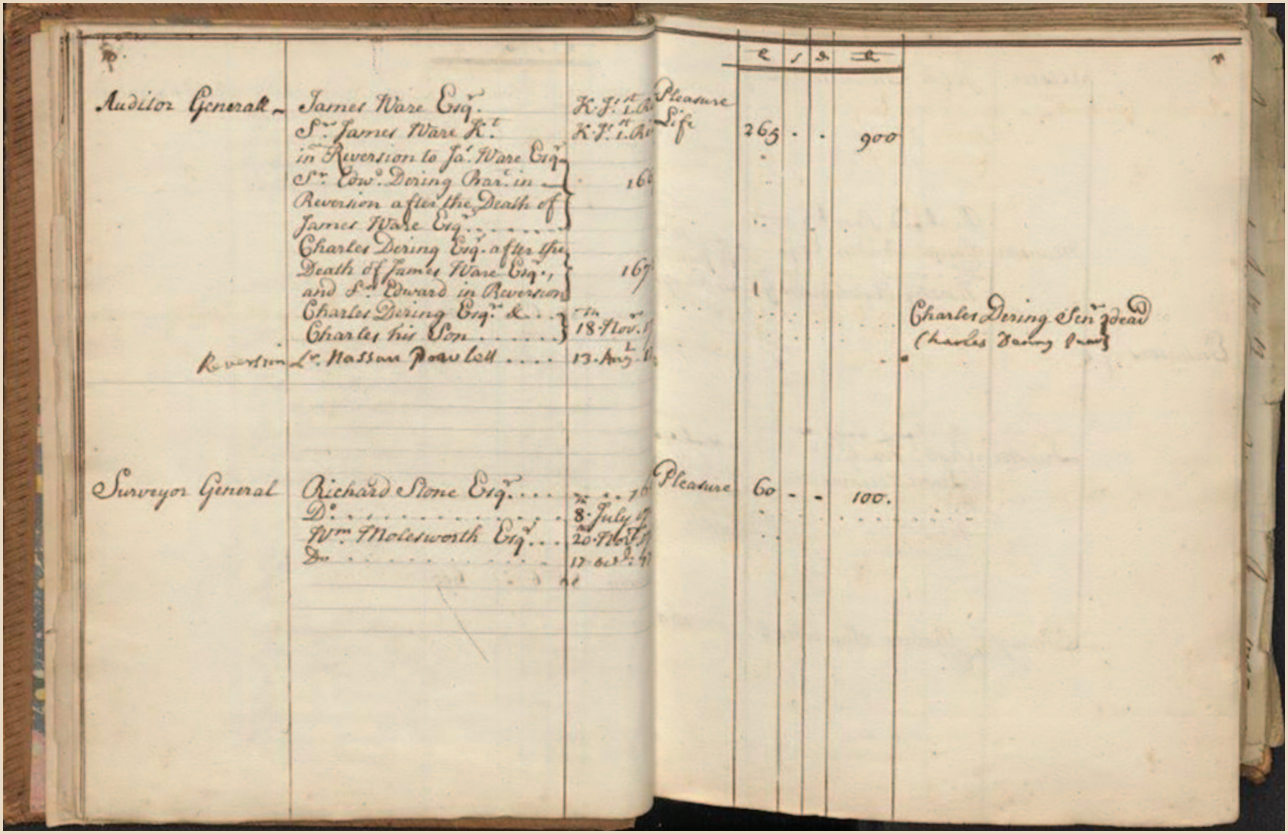
Auditor Generall – James Ware Esq.
Sr. James Ware Kt.
in Reversion to Ja. Ware Esq.
Sr. Edwd. Dering Bart. in Reversion after the Death of James Ware Esq.
Charles Dering Esq. after the Death of James Ware Esq., and Sr. Edward in Reversion
Charles Dering Esq. & Charles his Son
Reversion Ld. Nassau Powlett
Pleasure Life 265 . . 900
Charles Dering Senr. dead
Surveyor General Richard Stone Esq.
Do.
Wm. Molesworth Esq.
Do.
Pleasure 60 . . 100.

Oifigigh in Éirinn, 1688-1727. Liosta na nArd-Iniúchóirí. (*Cartlann Náisiúnta, M/2537)*

Faoi na 1820idí luatha, á gcoimeád sna Ceithre Cúirteanna. I litir ó 1825 ó Leas-Leas-Chisteoir na hÉireann William Blacker chuig Príomh-Rúnaí na hÉireann, Henry Goulburn, léirítear go raibh droch-choinníollacha stórála ann:

“

Tá cúis sár-mhaith agam faitíos a bheith orm go scriosfar go leor doiciméad luachmhar má táthar chun leanúint ar aghaidh a thuilleadh de réir mar atá staid cúrsaí faoi láthair i gcruinneachán na gCeithre Cúirteanna, áit a bhfuil siad neamhchosanta roimh droch-thorthaí na taise agus an deannaigh.

”

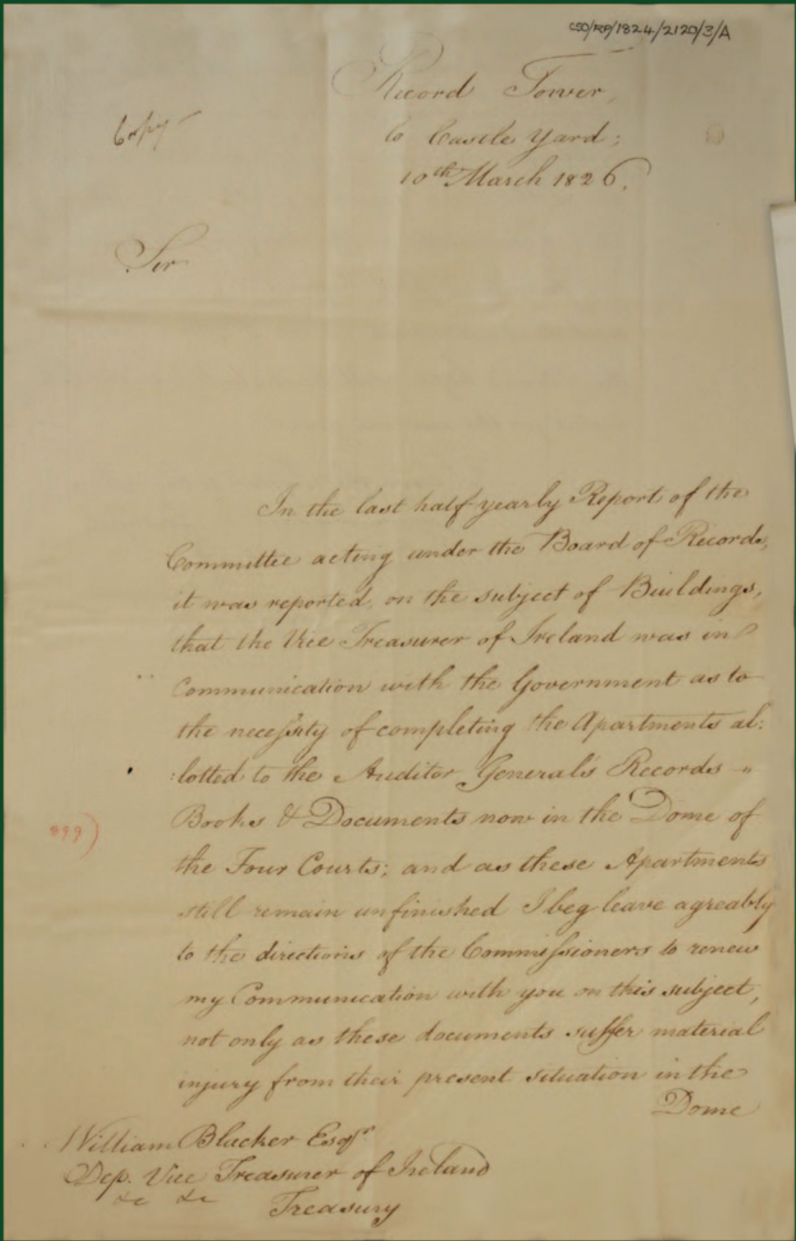

CSO/RP/1824/2120/3/A

Record Tower,
to Castle Yard;
10th March 1826.

Copy

Sir

In the last half yearly Report of the Committee acting under the Board of Records, it was reported, on the subject of Buildings, that the Vice Treasurer of Ireland was in Communication with the Government as to the necessity of completing the Apartments allotted to the Auditor General's Records & Books & Documents now in the Dome of the Four Courts; and as these Apartments still remain unfinished I beg leave agreeably to the directions of the Commissioners to renew my Communication with you on this subject, not only as these documents suffer material injury from their present situation in the Dome

William Blacker Esqr.
Dep. Vice Treasurer of Ireland
&c &c
Treasury

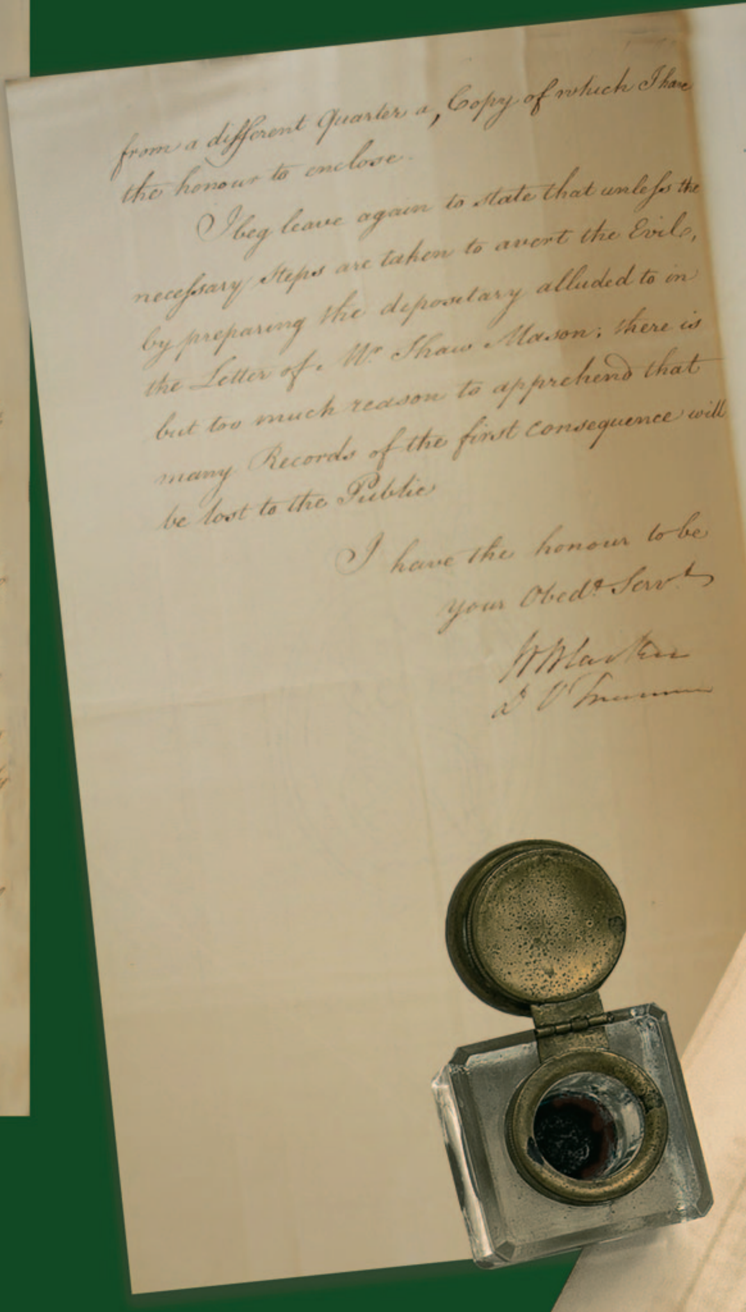

from a different Quarter a, Copy of which I have the honour to enclose.

I beg leave again to state that unless the necessary Steps are taken to avert the Evils, by preparing the depositary alluded to in the Letter of Mr Shaw Mason; there is but too much reason to apprehend that many Records of the first consequence will be lost to the Public

I have the honour to be
your Obedt Servt

Litir maidir le taifid an Ard-Iniúchóra.
(Cartlann Náisiúnta, SORP/1824/2120/A)

Tháinig réiteach chun solais nuair a chinn Óstaí an Rí a sciathán nua leabharlainne a dhíol leis an Stát mar oifig taifead. Bhí seomraí le hullmhú ansin chun taifid an Ard-Iniúchóra a stóráil. Próiseas fada a bhí ann, áfach, agus ní raibh na seomraí nua réidh bliain ina dhiaidh sin nuair a scríobh Blacker arís in 1826 chun tabhairt amach faoin ‘staid uafásach ina bhfuil na cáipéisí fíorthábhachtacha sin’. Leag sé béim ar an ngá a bhí ann iad a aistriú, agus luaigh, mar rabhadh:

[M]ura ndéantar na bearta riachtanacha chun an t-olc a sheachaint, tríd an taisce [in Óstaí an Rí] a ullmhú, beidh údar ollmhór ann chun tabhairt le tuiscint go gcaillfear a lán taifead den chéad tábhacht don phobal.

Ní raibh Blacker ina aonar. Bhí imní ar William Shaw Mason, a ceapadh in 1810 mar Rúnaí ar Choimisiún Taifead na hÉireann tamall beag roimhe, agus a raibh de chúram air taifid phoiblí gan smacht a atheagrú, a chatalógú, a chaomhnú agus a fhoilsiú. Óna oifig i dTúr na dTaifead i gCaisleán Bhaile Átha Cliath, scríobh sé faoin ‘riachtanas atá ann na hárasáin atá i gcruinneachán na gCeithre Chúirteanna atá curtha ar fáil do thaifid, leabhair & doiciméid an Ard-Iniúchóra anois’ a chríochnú.

Faoin mbliain 1827, bhí Shaw Mason ag éirí mífhoighneach agus scríobh sé arís chuig Goulburn ag tathant air go n-aistreofaí an bailiúchán. Níor tharla an t-aistriú riamh. Ina áit sin, cuireadh na taifid chuig Teach an Chustaim. Scriosadh ansin iad nuair a dhírigh an IRA ar an bhfoirgneamh le linn Chogadh Angla-Éireannach 1919–1921, beagnach céad bliain ina dhiaidh sin.

Tá na taifid luachmhara a chruthaigh George McGrath agus a chomharbaí faoi chosaint anois faoin Acht um Chartlann Náisiúnta, 1986 agus faoin reachtaíocht a tháinig ina dhiaidh sin. Aistrítear iad chuig Cartlann Náisiúnta na hÉireann ar Shráid an Easpaig tar éis tríocha bliain, áit a chuirtear ar fáil don phobal iad, rud a chinntíonn an trédhearcacht leanúnach. Ba fhoinse uathúil agus luachmhar iad agus an cuntas seo á scríobh.

I 1922, ar dtús faoi chathaoirleacht Mhichíl Uí Choileáin, an Bunreacht Tháinig an Coiste le chéile in Óstán an Shelbourne, seomra 112, chun Bunreacht Shaorstát Éireann a scríobh.

Ionsáigh: Seomra 112 inniu, anois an Bunreacht Suite.
(Le caoinchead ó Óstán Shelbourne)

Conclúid

Ó bunaíodh é i 1922, i measc dréachtaí agus díospóireachtaí a rinne chomhaltaí an Choiste Bunreachta a chruinnigh in Óstán Shelbourne, go dtí an ról ríthábhachtach atá aici faoi láthair i saol poiblí na hÉireann, tá raon feidhme agus cumhachtaí Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste tar éis fás le céad bliain anuas.

Le linn na chéad cúpla tréimhsí deich bliana di a bheith ann, bhí an Oifig srianta mar gheall ar dhearcadh coimeádach dá ról. Ar dtús ba é an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste amháin a rinne maoirsiú ar dheonú creidmheasanna ar an Státchiste don Aire Airgeadais, rinne sé iniúchadh ar chuntais na ranna stáit éagsúla tar éis an t-airgead arna dheonú a chaitheamh, agus tuairiscigh sé do Choiste um Chuntais Phoiblí Dháil Éireann, agus béim á leagan aige ar aon neamhréiteach nó aon mhíchaitheachas.

Ó na 1960idí i leith, mar fhreagra ar an méadú a bhí tagtha ar líon na hoibre iniúchóireachta a eascraíonn as earnáil stáit agus phoiblí atá, is earnálacha atá ag éirí níos mó go leanúnach, mar aon leis an ngá atá le hoiriúnú do shochaí nuachóirithe, agus de réir treochtaí idirnáisiúnta i dtreo ról iniúchóireachta níos forleithne, thosaigh na Ard-Reachtairí agus Iniúchóirí brú a dhéanamh ar son athrú reachtaíochta chun sainchúram na hOifige a leathnú go foirmiúil. Is le hAcht 1993 a cuireadh é sin i gcrích ar deireadh.

Tá 'Luach ar Airgead' (VFM) agus iniúchadh feidhmíochta ina bpríomhthascanna ó shin, cuireadh iniúchadh ríomhairithe i bhfeidhm, agus lean an Oifig lena caidreamh le comhghleacaithe idirnáisiúnta. Tá an Oifig claochlaithe ina comhlacht bunreachtúil úrscothach, mar atá inniu ann, mar gheall ar na forbairtí siúd. Tá athrú agus forás ann, ach tá príomhthascanna an iniúchta neamhspleách agus na maoirseachta criticiúla fós chomh bunriachtanach do leanúnachas agus d'fhorbairt an Stáit agus a bhí siad céad bliain ó shin.

Múrmhaisiú arna phéinteáil ag fostaithe chun comóradh céad bliain na hOifige a cheiliúradh.
(Bailiúchán Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste)